KEDİ

MART
NİSAN
1992
SAYI 2
15.000 TL.

Bir Kedi İçin Mersiye

Kerem Öncül: Yanlız Büyüyen Çocuklar

Sinan Gökçen: Yarı-Açık Gülhane

Desmond Morris: Evcil Kedi Bir Paradokstur

Enver Topaloğlu: Edebiyatımızda Kedi

Tan Oral: Van Kedisi Ve Angora Kedisi

Yağız Tanlı : Kedilerle Mutluluğa

İlk sayımızda yer alan "Kedi Haklan Bildirgesi", yarı şaka yarı ciddi kaleme alınmıştı. Oysa insan haklarının hâlâ tartışmalı olduğu ülkemizde bu metin pek çok gazete-dergide haber oldu ve Kedi dergisinin tanıtıldığı sütunlarda yer aldı... Kedi dergisine gösterdikleri ilgi için bu yayın organlarına teşekkür ediyoruz.

"Kedi Hakları Bildirgesi" yerine, bu sayımızda Desmond Morris'in **Animal Contract** adlı kitabından bir bölümü aktarmayı düşündük. Geçtiğimiz aylarda İnkılap Yayınları'nca *Hayvan-İnsan Sözleşmesi* adıyla Mehmet Harmancı tarafından Türkçeye çevrilen bu kitap, çok önemli görünüyor bize. İnsan ve hayvan davranışları üzerine gözlemleri ve bilimsel kitaplarıyla tanınan Desmond Morris'in önerdiği sözleşme, nispeten uygulanabilir oluşuyla benzerlerinden ayrılıyor. Çünkü Desmond Morris'in de dediği gibi, "...bütün iyi niyetlerine rağmen hayvan savunucuları özellikle sakin bir yaklaşım gerektiği zamanlarda aşırı bir heyecana kapılmaktadırlar. İnsan davranışlarının belli başlı ilkelerine bir saldırı düzenlemeleri gerekirken çok daha dar konulara saplanıp kalırlar. Ve bu yüzden de çoğunlukla, temel nedenlere el atılacağı yerde, hayvanlara eziyetin ürkütücü sonuçlarıyla uğraşılmaktadır."

Desmond Morris'in bu sözlerle dile getirdiği heyecan, binlerce yıllık av geleneğine, doğanın bütün hayvanlar -ve tabii insan- için de geçerli olan ölme ve öldürme zorunluğuna karşı çıkma gibi sonuçlara yol açabiliyor. Her şeyden önemlisi, "bütün canlıların kardeş kardeş yaşayacağı bir cennet'i varsayan bu tür bir hayvan savunuculuğu, başka canlılarla kurageldiğimiz ilişkilerin düzeltilmesine/değiştirilmesine yarar sağlayamayacak bir hayalciliğe sürüklenebiliyor.

Desmond Morris'in, "yeni bir hayvan hakları bildirgesine ve her alanda hayvan sözleşmelerine uymamızı sağlayacak", 'uygulanabilir' niteliğe sahip on 'emri' var.

Desmond Morris, bu 10 maddenin pratik ve uygulanabilir olmakla birlikte, şu an için dünyada yaygınlaştırılamayacağını kabul ediyor... Ama bu tür bir sözleşmeyi çiğnemek; sadece hayvanlara karşı zalim olmak değil, giderek insanlara karşı da zalimleşmek demektir. Bunların insanlar için de geçerli olmadığı söylenemez mi?

Kara kediler için düşündüklerimizi azınlıklar ve başkaları için de düşünmez miyiz?

Sirklerde sadece maymunlar, aslanlar ve filler mi alçaltılır?

Laboratuvarlarda ya da çiftliklerde daracık kafeslere tıktığımız maymunlara, kedilere, tavuklara... hücre hapsindeki insanlara yaptığımızın aynısını yapmıyor muyuz?

Hayvan türlerini kayıtsızca yok edişimiz, savaşlarda birbirimize karşı uyguladığımız soykırımların bir başka görünümü değil mi?

Son maddeye gelince: "Kendisinde strese ya da bedensel zarara yol açabilecek işte" çalıştırılan, sadece hayvanlar mıdır?

İnsan-hayvan sözleşmesi, belki her şeyden önce insanların kendi aralarındaki sözleşmeler ve anlaşmalar için bir temel oluşturabilir... Yoksa, Desmond Morris'in de dediği gibi, dünyayı birlikte paylaştığı canlılarla birlikte yaşayamayan insanların sonu, dinozorlarla bir olabilir.

Hayvan-İnsan Sözleşmesi

1. Batıl inançlarımızı ya da dini önyargılarımızı tatmin için hiçbir hayvana hayali iyi ya da kötü nitelikler yüklenemez.

2. Hiçbir hayvan üzerinde egemenlik kurulamaz, hiçbir hayvan bizi eğlendirmek için alçaltılamaz.

3- Yeterli fiziksel ve toplumsal çevre sağlanmadan hiçbir hayvan tutsak edilemez.

4. İnsan sahibinin yaşam biçimine kolaylıkla uyum sağlamayan hiçbir hayvan arkadaş olarak tutulamaz.

5. İnsan nüfusundaki artışla ya da doğrudan doğruya kötü davranmayla hiçbir hayvan türü yok edilemez.

6.Bize spor olanakları sağlamak için hiçbir hayvana acı çektirilemez.

7.Gereksiz deneyler amacıyla hiçbir hayvan bedensel ya da ruhsal işkenceye tabi tutulamaz.

8. Bize besin sağlamak için hiçbir çiftlik hayvanı yoksun bir çevrede yaşatılamaz.

9- Kürkü, derisi, dişi ya da başka bir lüks maddesi için hiçbir hayvana eziyet edilemez.

10. Hiçbir çalışan hayvan kendisinde strese ya da bedensel bir zarara yol açacak bir işte çalıştırılamaz.

Kedi'dekiler

Damdan Dama 4

Orta Çağda Kediler 10

Bir Kedi İçin Mersiye 12

Yalnız Büyüyen Çocuklar 14
Kerem Öncül

Yarı-Açık Gülhane 16
Sinan Gökçen

Hayvan Dostları Gönüllüleri 21
Metin Solmaz

Evcil Kedi Bir Paradokstur 23

Desmond Morris

El Elden Üstündür 24

Edebiyatımızda Kedi 26

Enver Topaloğlu

Kedice 30

Beslenme 32

Günlerden Bir Gün 37

Van Kedisi ve Angora Kedisi 38

Tan Oral

Veterinere Soralım 41

Kedilerle Mutluluğa 42
Yağız Tanlı

Sizden Size 44

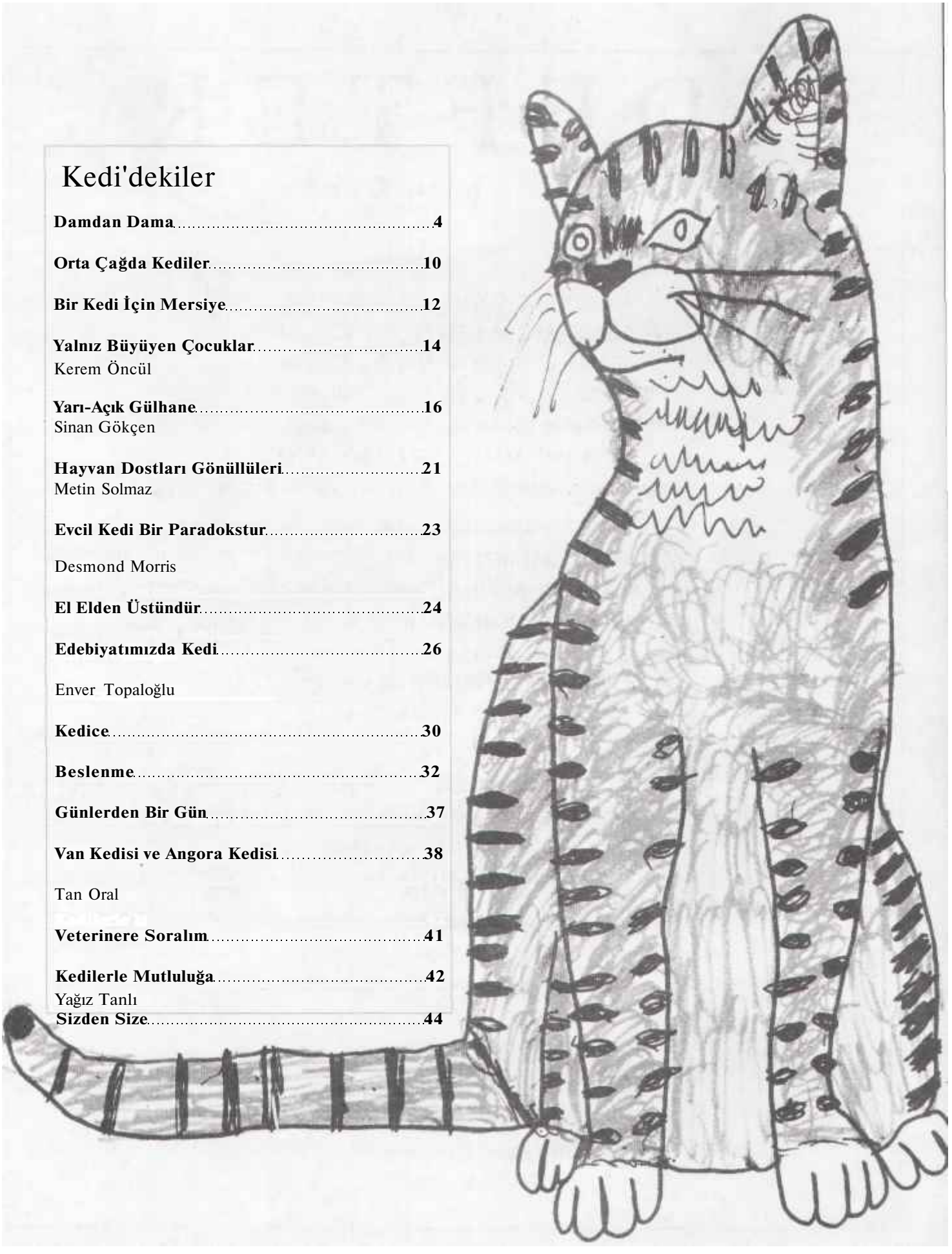

DEFTER

17. Sayı Çıktı

MARX'IN ÜÇ SÖZÜ Maurice Blanchot
POSTMODERNİZM ÜZERİNE BİR KONUŞMA
Fredric Jameson-Anders Stephanson
YAZBOZ Graphomanie'ye Dair, Enis Batur
SONSUZA GİDEN DİL Michel Foucault
AYNADAKİ KİTAP / KİTAPTAKİ AYNA
Postmodern Anlatının Bazı Sorunları, Orhan Koçak

GECE HAYATIM Adalet Ağaoğlu
TAŞEMEN Hulki Aktunç
KASVET VE ARINMA İskender Savaşır
İLETİŞİMİN DİĞER UCUNDAKİ KİM? Ahmet Güntan
AD VE YORUM Mehmet Ergüven
TERS NEFESTE BEKLEMEK Mustafa Irgat
ŞAPKA Halil İbrahim Özcan

Söyleşi
KÜLTÜR, POLİTİKA VE DEVLET
Boris Kagarlitski, Murat Belge, Sungur Savran,
Ertuğrul Kürkçü, Orhan Koçak ve Bülent Somay

Şiirler
Salih Ecer, Ahmet Ada, İskender Savaşır
Meltem Ahıska, Seyhan Erözçelik
Mahmut Temizyürek, Nezih Erdoğan

Abone ve Yazışma Adresi:
Metis Yayınları, Başmusahip Sokak 3/2,
Cağaloğlu/İstanbul

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
İskender Savaşır

Genel Yayın Yönetmeni
Mahmut Kurdoğlu

Yayın Koordinatörü
Sevda Kılıç

Yayın Kurulu
Sinan Gökçen • Sevda Kılıç • Mahmut Kurdoğlu • Najla O. Kurdoğlu • Sema Öğünlü • İskender Savaşır

Kapak İllustrasyonu
Emre Senan

Sayfa Düzeni
Sema Önbaş

Danışmanlar
Mustafa Arslantunalı • Bilge Karasu • Veteriner Hekim Ahmet Tahiroğlu

Montaj
Turgay Tekatan

Renk Ayrımı
Ağaçkakan LTD.

Baskı
Boyut Matbaası

Dağıtım
GAMEDA

Çorbada Tuzu Olanlar
Behiç Ak • Ragıp Duran • Uygar Eremektar • Ceren İncesu • Nursen Karas • Uğur Kocataşkın • Selim Sırrı Kuru • Mistik • Tan Oral • Orhan Özdemir • Müfide Pekin • Deniz Savaşal • Şule Savaşan • Metin Solmaz • Yağız Tanlı • Enver Topaloğlu • Anna Turay

Çorbaya Kuyruğu Batanlar
Diago • Havuç • Haydut • Kaplan • Suat • Tedi • Zeze

Abone
Yıllık 50.000 TL. Yurtdışı Abone 15 Dolar veya Karşılığı Türk Lirası Yapı ve Kredi Bankası Beşiktaş Şubesi Hesap No: 057848-4

Adres
Herşey Yayınları, Klodfarer Cad. Dostluk Yurdu Sk. Hacıbey Apt. 10/7 Sultanahmet 34400 İstanbul
Tel: 518 83 76 • **Faks:** 518 **83 75**
PK. 652 Beyoğlu / İstanbul

Kedi'cilerden

Hatırlayacaksınız; Kedi'nin ilk sayısında "bu dergide sizler de olacaksınız. Yan amatör olarak yayımlanan Kedi, hayvan seven herkesi dergiye katılmaya davet ediyor" demiştik.

Ve sormuştuk: "Kedilere, köpeklere, hayvanlara ve insanlara duyduğunuz aşkı, biraz da Kedi'de dile getirmek nasıl olur sizce?"

Ocak ayının 15'inde Kedi yayımlanır yayımlanmaz başlayan mektup, yazı, telefon ve fotoğraf sağanağı, bizi sevindirdiği kadar şaşırttı da. Doğrusu bu kadarını beklemiyorduk.

Yediden yetmişe bütün okuyuculanmıza teşekkür ediyoruz. "Yediden yetmişe", sözün gelişi söylenmiş değil: Kedi'ye yazarak katkıda bulunanlar arasında 6 yaşındaki küçükler olduğu gibi, hayatını hayvan sevgisine adamış büyüklerimiz de var.

Maalesef, bize yazan pek çok okurumuzun öykü ya da uzun metinlerini, yerimizin darlığı yüzünden yayımlayamıyoruz. Bazılarını önümüzdeki sayılarda değerlendireceğiz; yine de ne olursa olsun, elimize geçen mektupların hiç olmazsa bazı bölümlerini bütün Kedi okurlarıyla paylaşmayı denedik bu sayıda...

Abone sayısının fazlalığı, Kedi'nin bayilerde hemen tükenivermesi, aldığımız tepkilerin içtenliği ve coşkusu, bizi çok yüreklendirdi. Bu arada, İzmir ve Ankara başta olmak üzere çeşitli kentlerden gelen talepleri karşılayamadığımız için, ilgili bayilerden özür dileriz.

İlk hedefimiz, şehir hayvanlarını ve insanları seven insanları bu dergide biraraya getirmekti: Bunu başardığımızı görüyoruz sevinçle. İnsanlara ve hayvanlara saygının azalmakta olduğu bir ortamda, genelde sessiz kalan ya da sesini duyuramayan bir kesimin düşündüklerini/hissettiklerini dile getirmek, Kedi dergisinin övünç kaynağı...

Kedi'nin, yayın hayatı boyunca aynı doğrultuyu izleyeceğini belirterek, katkılarınıza, eleştiri ve desteğinize teşekkür ediyoruz.

Çorbada tuzu olduğu halde künyeye sığdıramadığımız bütün hayvanseverlere ve çorbaya kuyruğu batanlara sevgiler...

"Balina'nın dediğini yapacağız"

"Üniversiteli araştırmacılar, ürkütmemek için suyuna gidecek"

Samsun 19 mayıs Üniversitesi'ne bağlı Su Ürünleri Yüksek Okulu Müdürü Prof. Dr. Muammer Erdem, okula ait Araştırma-1 teknesiyle balina üzerinde çeşitli araştırma çalışmaları yapacaklarını söyledi. Ancak, çalışmaları sırasında, balinanın isteğine göre hareket edeceklerini ileri süren Prof. Dr. Erdem, yapılacak çalışmalarda balinanın boy ve gövde kalınlığının belirleneceğini, cinsiyetinin araştırılacığını ve diş sayısının saptanacağını belirtti.

İster istemez insanın aklına özellikle cinsiyetinin saptanması konusunda balinanın talebinin olduğu geliyor. Siz ne dersiniz, acaba bizim sevimli balinanın kuşkuları mı var?

Öte yandan KTÜ Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Yüksek Okulu öğretim üyesi Prof. Dr. Salih Çelikkale Sahil Tesisleri'ndeki havuzda balinayı pekala yaşatabileceklerini iddia etti. Yoksa bizim balinanın istekleri bitmek tükenmek bilmiyor mu acaba?

Yine önemli şahıslardan birisi, bizim gibi misafirperver bir ülkenin balinayı Karadeniz sularında ağırlaması gerektiğini, onu herhangi bir okyanusa bırakmanın bizlere yakışmayacağını belirtti. (Artık bu kadar da ispiyonculuk bize yaraşmadığından, ismi biz de saklı).

Beyaz balina hakkında görüş bildiren bildirene; bu kervana en son katılan ise bizimkilerden biri. Kendisi balinalardan ziyade fareler üstünde yaptığı çalışmalarla tanınmıştır ama -balina onun perspektifleri için biraz büyük sayılsa da- balıklarla da çok yakından ilgilendiği bilinir.

Prof. Dr. Hayri Tırmıkoğlu kamuoyuna yaptığı açıklamada en iyi balinanın konserve balina olduğunu, gerekli bilginin Japonya'dan sağlanabileceğini söyledi.

Yardım Çağrısı

İstanbul Hayvan Sevenler Derneği, hayvan dostlarının Samandıra köpek çiftliğine yardımlarını bekliyor.

Çünkü Samandıra'daki bu barınağın bütün giderleri birkaç hayırsever vatandaşın bağışları ve düzenlenen sosyal etkinliklerden sağlanıyor; bunlar dışında derneğin sabit hiçbir geliri yok... Üstelik Samandıra köpek çiftliği, belediyelerin itlaf kampanyaları yüzünden kapasitesinin çok üstünde konuk kabul etmek zorunda kalıyor.

Sahipsiz hayvan sorununun öldürmekle, sistematik itlafla değil, kısırlaştırmakla çözümleneceğine inanan İstanbul Hayvan Sevenler Derneği, belediyeleri de kendi bünyelerinde aşılama ve kısırlaştırma birimleri kurmaya davet ediyor.

İstanbul Hayvan Sevenler Derneği'ne ve Samandıra köpek çiftliğine yardım etmek istiyorsanız, bağış ya-

pabilir ya da bağış karşılığı çiftlikten köpek alabilirsiniz. Yine bağış karşılığı, çiftlikte her türlü aşı ve kısırlaştırma işlemi yaptırmak mümkün.

İlgilenenler için İstanbul Hayvan Sevenler Derneği'nin adresi:

Bahariye cad. Nevzemin sk. 14 Kadıköy/İstanbul Tel: 337 55 83

Bağışlarınızı, Derneğin **Ziraat Bankası Moda şubesi 7165** no.lu hesabına yatırabilirsiniz Samandıra Köpek Çiftliği ise, Samandıra köyü Kavaklı mevkiinde Ata Yolu no. 26 adresinde bulunuyor. Ziyaret saatleri gündüz 11:00-17:00 arasında...

Kediler Depremi Tahmin Edebilir mi?

Evet! Ama bunun nasıl olduğu henüz tam bilinmiyor. Bir açıklaması kedilerin deprem öncesinde yerdeki küçük titreşimleri bizden çok daha iyi algılamaları olabilir. İkinci bir olasılık ise, yine deprem öncesinde oluşan statik elektriğe kedilerin çok duyarlı olmalarıdır. İnsanların da buna duyarlı oldukları biliniyor ama kediler kadar açık bir biçimde değil. Tepkimiz genellikle gerginlik ve başımızın zonklaması şeklinde oluyor. Ama yorucu bir iş günü veya üşütme öncesi kırgınlık hissine benzer bir his olduğundan ayırt etmek bizim için zordur. Kediler içinse hiç zor değildir! Üçüncü açıklamada, kedilerin deprem öncesi, yerküredeki manyetik alanlarda meydana gelen değişikliklere çok hassas olmaları sözkonusudur.

Belki de üç tepki bir arada oluyor. Kesin olan şey, kedilerin deprem öncesinde çok tuhaf davrandıklarıdır. Evin içinde olağandışı bir şekilde koşuşturmaya başlarlar. Kapı açıldığında, panik halinde evden kaçmaya çalışırlar. Yavruları varsa, dişi kedi yavrularını tek tek daha emin bir yere taşır. Bir kaç saat sonra da deprem olur. Buna benzer vaka bir çok kez dünyanın belli başlı deprem bölgelerinde anlatılmıştır. Kedilerin tam olarak ne gibi sinyaller algıladıklarını anlamak için bu konuda daha derin araştırmalar yapılıyor.

Hayvan Hakları

İlk sayımızda, Ankara'da bir yıl boyunca hayvan sevgisini yaymak ve hayvanları korumak amacıyla yayımlanmış ve ücretsiz dağıtılmış **Gerçek Dostlar** dergisinden söz etmiştik. Kişisel olanaklarla çıkarıldığı için her sayısı ancak 1,000 adet basılabilen Gerçek Dostlar, Aralık 1991'de yayın hayatını noktaladı. Ancak derginin savunduğu "hayvan hakları" düşüncesinin daha geniş bir okuyucu kesimine duyurulması için, bu kez de Gerçek Dostlar'daki yazılardan seçmeleri içeren bir kitap yayımlandı...

"Hayvan Hakları" adındaki kitap, avcılık, vejeteryanlık, sahipsiz hayvanlar, yasalar ve hayvanlar... gibi "konuşamayanlar" ile kurduğumuz ilişkileri biçimleyen pek çok konuyu kapsıyor. Geliri tümüyle Hayvan Dostları Gönüllü

Komitesinin Ankara Kurtuluş Parkı'nda sahipsiz hayvanlar için kurduğu Sağlık Merkezi'ne bağışlanan kitabı elde etmek isteyenler; Gül Tuna'nın **P.K. 183, Maltepe/Ankara** adresine yazabilirler.

Kedi dergisi olarak, Ankara Kurtuluş Parkı'nda sahipsiz hayvanlar için Sağlık Merkezi kurma girişimini yürekten desteklediğimizi belirtiyor ve bütün hayvan severler adına Gül Tuna'ya teşekkür etmek istiyoruz.

Van Kedisi Turu

Bybassos Turizm 'Van Kedisi Turu' düzenliyor. Böylece bu doğa harikalarını kendi mekanlarında görebileceksiniz. 100. Yıl Üniversitesi'nde Van Kedisine yönelik çalışmaların da tur kapsamına alındığı Van gezisi, yol hariç 4 gün sürecek. 19 Mayıs'ta gerçekleşecek turla ilgili ayrıntılı bilgiyi Bybassos Turizmin **3388661-3381651** no'lu telefonlarından ya da şirketin **Osmanağa Mahallesi, Nusret Efendi Sok. Ekşioğlu Merkez Han Kat 5, No: 36 Kadı**

köy, İstanbul adresinden edinebilirsiniz. Ankaralılar, Van Kedisi turu için İstanbul'dan katılmak zorunda değilsiniz. Ankara'dan da tura katılabilirsiniz

Şiir Seçkisi Kedi

Adaşımız bir şiir seçkisi. "Seçki" 1980'li yılların baskı ortamında dergilerin resmî izin alma yükümlülüğünden kurtulmak için başvurdukları bir adlandırmaydı. Oysa Kedi, "seçki"nin "dergi"den farklı kendine özgü bir anlam ve işlevi olabileceğini çok başarılı bir şekilde ortaya koyuyor. İlk yayınlandığında atlamış olabileceğiniz ya da belki okuyup sevip de gündelik hayatın telaşından ya da tembelliğinizden ötürü bir türlü dönüp yeniden okuyamadığınız şiirlerle yeniden karşılaşma imkanını sunuyor size bu şiir seçkisi. Bir de yeni çıkan şiir kitapları hakkında bir fikir sahibi olmanıza imkân verecek seçme örnekler. Gerçi Seçki'de yer alan ürünler içersinde bizim okurlarımızı herhalde en çok ilgilendirecek olanı Baudlaire'nin "Kedi" başlıklı şiirinin A. Necdet tarafından yapılmış çevirisi ama ilgili okurlarımızın bu bu şiire ulaşmak amacıyla şiirsel Kedi'yi edineceklerini umarak, biz Seçki'nin kalitesini Özdemir Asaf'ın Uzun Koşu başlıklı şiiriyle örnekleyelim:

Uzun Koşu

Sana yeni ulaşan şimdi eski bir bakıştan gelmedir.

Onun gözü senden öncedir, bir yalnız kalıştan gelmedir.

Senin şimdi duyduğun sıcak ve yaşamını onaran ses

Çok ölümlü savaşlar kadar zorlu bir yarıştan gelmedir.

Aynı adı taşımaktan gurur duyduğumuz bu seçkinin yazışma adresi: **Akdeniz Kitabevi, Belediye İşhanı, Antalya.**

Şeytan'ın Keyfi

"Yemekten sonra şöyle bir oturup dolu mideyle etrafı seyredeceksiniz. Önce kendinize bir sandalye, kanape, puf ya da koltuk

bulup, güzelce oturmanız, belinizi iyice destekleyip bacaklarınızı yerleştirmeniz gerekiyor. Uzun iş. Oysa Şeytan gibi esnek bir vücudunuz, tüylü ve koca bir kuyruğunuz olsaydı... Ne gam! Kuyruğu bir iki sallayıp altınıza yerleştirdikten sonra dağ taş demeden her yere krallar gibi kurulabilecektiniz. Yine de fotoğraf makinesinin objektifine **Şeytan** gibi bakamazdınız."

Sahipsiz Hayvanları Öldürmeyelim

Bodrum'da yazın son günlerinde hayvanseverler arasında bir panik yaşandı. Belediye hoparlörü başıboş kedi ve köpeklerin zehirleneceğini duyuruyordu. Yani güneşli, bol çiçekli, hafif imbatlı yeni bir güne uyandığınızda, 'iş' sabahın çok erken saatlerinde yapılmış, ortalık 'temizlenmiş' ve bazıları artık yaşamıyor olacaktı. Kıyı kahvesinde çekinerek gelip başını ya da patisini dizlerinize koyan köpek, lokantada yemek artıklarını masanın altına kaydırarak doyurduğunuz kedileri... Böylesi durumlarda çoğunluğumuz onların (hangilerinin nasıl) öldürüldüğünü hiç bilmeyiz bile. "İyi etmişler, sokaklarda başıboş dolaşıyorlardı, çocuklarımız korkuyordu" diyenler olur; öz evladını kaybetmiş gibi içi yananlar, "öldürülme' acısını yaşayanlar da. İşte o kişiler, 14 Eylül zehirlenmesini erteletmeyi başardılar, ama ne yazık ki kesin söz alamadılar. Yasal kuruluşu henüz tamamlanmış olan Hayvan Sevenler Derneği Bodrum Şubesi Gönüllüleri şimdi, Belediyenin kendilerine gösterdiği 100 metrekarelik bir alanı hayvanların yerleştirebileceği duruma getirme, sahipsiz kedi, köpekleri toplayabilecek insanları bulma, onları besleme olanakları yaratma çırpınışı içindeler.

Bodrum'da hayvan zehirlenmesi yıllardır sürüp gidiyor ve bazen yılda birkaç kere, ille de sonbaharlarda, ne garip tüm kalabalık çekilip gittikten sonra uygulanıyor. Hayvanseverleri şaşırtan, neden turizm mevsimi sonunda bu vahşete gerek görüldüğü. Oysa yazın kediler, köpekler sevimli yaklaşımlarıyla turistlere 'barış içinde yaşanan ülke' imajı vererek 'Ülke tanıtımına katkı' da bulunmakta, çoğumuzun yerine getiremediği 'milli bir görevi' yerine getirmekteler. Ve eğer dokunulmazlarsa bizim yerli insanımızın 'yararlanamadığı' hayvanların açlık tokluğuyla

ilgilenme alışkanlığında olmadığından kışın yağmurlu soğuk günlerinde, bir kuru ekmek bulamayarak zaten ölecekler. İşin garibi, kedi ve köpeklerin öldürülmelerinin çıkış noktası 'kuduz korkusu'da gerçek dışı. Bugüne kadar Bodrum'da tek bir kuduz olayı görülmemiş. 'Hayvanlara Ölüm'ü savunanlar bu noktada köpeklerin birbirleriyle boğuşmasını öne sürüyorlar ki, hayvanseverler de kimsesiz hayvanların asla saldırgan olmadıklarını, bazen ekmek, bazen sevgi için hep yumuşak, uysal davrandıklarını söylüyorlar. Ayrıca hayvanların saldırganlık şöyle dursun, ürkeklikleri herkes için bilinen bir gerçek. Köpeklerin birbiriyle boğuşması sorunu da ne yazık ki sahipli köpeklerin bazı sadist sahipleri suçlu. Besili, güvenceli köpeklerini cılız, gariban hayvanlara saldırtarak kendi üstünlük duygularını doyuruyorlar. Hiç bir sokak köpeğinin ne insanlara, ne de sahipli köpeklere saldırdığı görülmemiştir.

Sonuç olarak Bodrum'da sahipsiz hayvanlar için (uygulamada sahipliler de ölebiliyor) Demokles'in kılıcı, hep asılı durumda. Bir katliam daha yaşanacak mı, o güzel, sevimli dostlar acımasızca öldürülecekler mi? Hem de 'striknin' denilen zehirle, iç organları parçalanarak!... Çünkü uyutma tüfeğini Belediyenin bütçesinden 3.5 milyon ayırarak yurt dışından getirmesi gerekiyor. Yetmişikibuçuk milletin dolaylı, dolaysız vergi ödediği Türkiye'nin en pahalı yöresi Bodrum'un Belediyesi sahipsiz hayvanlarına 'ölüm'ün acısızını sağlayabilecek mi?

Gönül diler ki hiç biri olmasın, "Benim de kangal köpeklerim, kuşlarım, tavuklarım var ama baskı altındayım" diyen Sayın Emin Anter, elini vicdanına koyup, biraz da yüzünü baskı yapmayan masum yaratıklara dönsün ve Marmaris'de bu sorunu 'kısırlaştırma, aşılama, toplama' yöntemiyle çözümlemiş olan hayvanseverlere yeterli yerleri göstererek, hiç değilse başlangıçta parasal olanaklar sağlayarak gerçekçi süreler tanısın. Çünkü sorun yalnızca hayvanseverlerin, onlara acıyanların değil, Bodrum'un, Bodrum oluşunun avantajlarını yaşayan Belediye'nindir de. Eğer Bodrum'a böylesine çok gelen-giden olmasaydı, çevre köyler de (Milas'a kadar) kedi köpek yavrularını oraya taşımayacaklardı. Yani kediler, köpekler biraz da turistlerle birlikte geliyorlar; turistlere kucak açıp da hayvanları zehirlemek neden? Vahşet insan yaşamından silinmiş olmalıydı. Savunmasız hayvanlar tükenince ne olacak?

Nursen Karas /İstanbul

Kırlangıç ile Tekir Kedinin Aşkı

Jorge Amado'nun İnkilap Kitabevi'nden çıkan bu kitabı tek bir öyküyü içeriyor:: **Kırlangıç ile Tekir Kedi..** İsmi bile umutsuz bir aşkı çağrıştırıyor öyle değil mi? Beklendiği gibi öykü mutlu sonla; beraberlik anlamına gelen mutlu sonla da bitmiyor zaten. Ama bunda üzülecek bir şey yok. Aşkın gücü belki gerçekliği değiştirmeye yetmiyor ama insan aşktan da bunu beklememeli.. Ama eğer aşkın sizi nasıl dönüştüreceğini öğrenmek istiyorsanız sanırız bu öyküyü okumanız gerekir..

Jorge Amado, kitapları tam kırkiki dile çevrimiş Brezilyalı bir yazar. Bugüne kadar 27 kitabı yayınlanan yazarın bu öyküsünü Türkçeye kazandıran, İnci Kut.

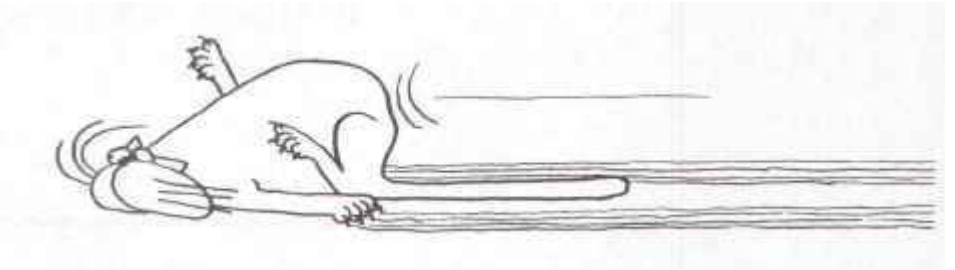

TARTIŞMAYA DAVET

Özellikle büyük kentlerimizde sahipsiz kedi, köpeklerin hızla artışı, beraberinde pek çok sorun getirmektedir. Bilindiği gibi bu soruna belediyelerin bulduğu kolay ve 'kesin' çözüm, sokak kedilerini, sokak köpeklerini itlaf ekipleriyle yok etmektir. Ne var ki bu çözüm, ne sıhhi, ne ahlâki ne de insani bakımdan kabul edilebilir...

Kedi dergisine gelen okur mektuplarının ve yazıların hatırı sayılır bir kesi mi, belediye itlaf ekiplerine duyulan haklı bir tepkiyi dile getiriyordu. Ne var ki, şehirleri beraberce paylaştığımız bu canlılara uygulanan insanlık dış katliamlara karşı çıkarken, alternatif çözümler önermek gerektiği de açık.

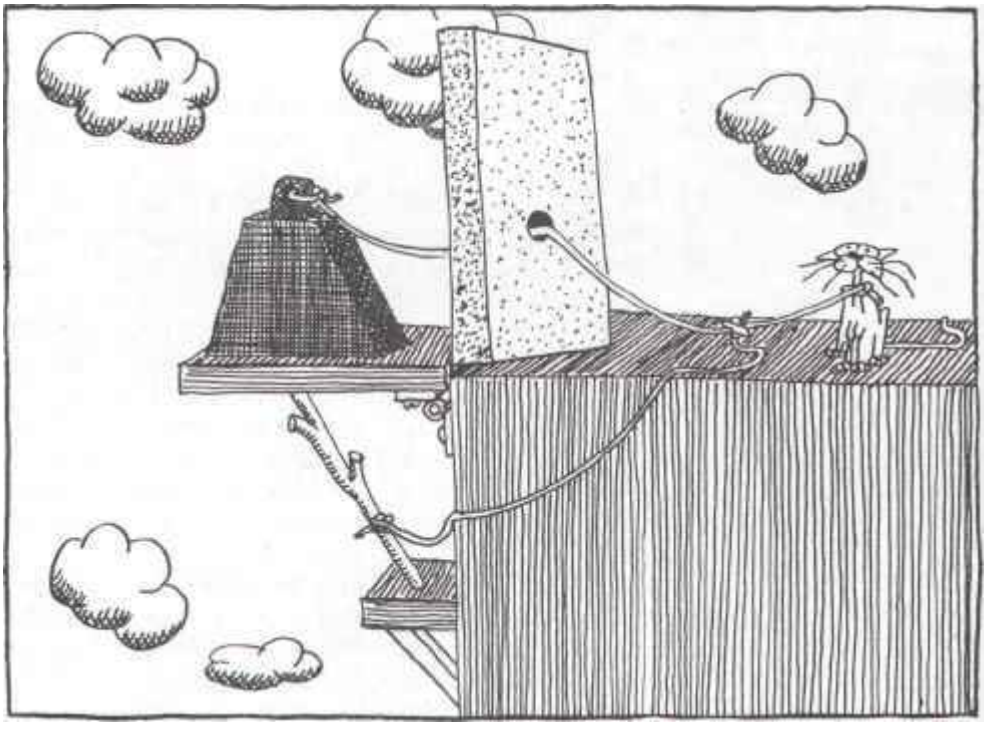

İşte bu nedenle; Kedi okurlarına sahipsiz hayvanlar konusunda uygulanabilir, pratik ve insani çözümler üzerine düşünmeleri için çağrıda bulunuyoruz. Kısırlaştırma, hayvan çiftlikleri ya da bakımevleri kurma, bu konuda yetkilileri ve ilgili kurumları uyarma zamanı gelmedi mi sizce de?

Mektuplarınızı bekliyoruz. Unutmayın ki, sevgiye ve bakıma muhtaç olan lar, sadece evlerinizin sıcak köşelerinde uyuklayanlar değil, sokaklarda ve çöplüklerde, binbir tehlikeye direnerek yaşamaya çalışanlardır.

Hatta daha çok onlar.

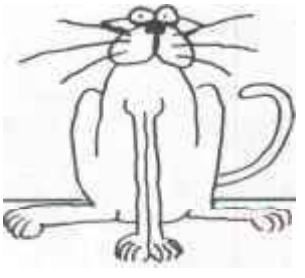

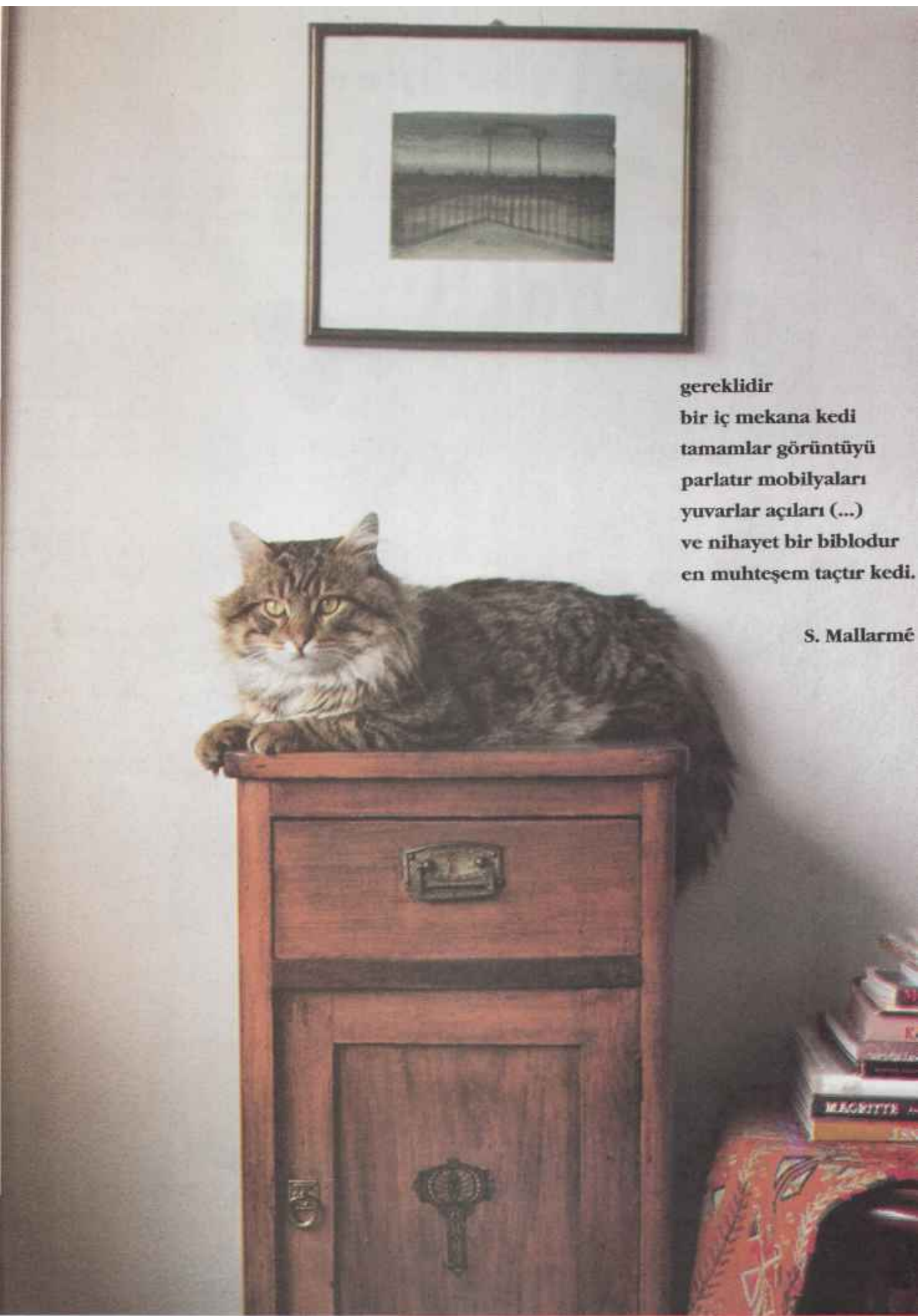

gereklidir
bir iç mekana kedi
tamamlar görüntüyü
parlatır mobilyaları
yuvarlar açıları (...)
ve nihayet bir biblodur
en muhteşem taçtır kedi.

S. Mallarmé

Ortaçağ'da Kediler

Avrupa'yı silip süpüren veba kedilerin önemini çok arttırdı. Kıta boyunca hızla yayıldılar. Kemirgenleri avlayan kediler o zaman çok ünlenmişti. Romalılar sayesinde kediler İngiltere'ye ulaştırıldı ve sonraki yıllarda kedilere çok iyi davranıldı.

M.S. 945 yılında Galyalı bir kralın hükümlerinde kedilerin satılması ile ilgili şunlar yazıyordu: " Bir kedinin ederi 4 pence'tir. Özellikleri, görmesi, işitmesi, fare öldürmesi, pençelerinin eksiksiz olması, yavrularına bakması ve onları yememesidir. Bu özelliklerin herhangi birinde kusur olursa fiyatının üçte birisinin iade edilmesi gerekir."

Ayrıca kedi öldürmenin cezası vardı. Tabii Eski Mısır'daki kadar sert değildi ama diğer cezalara göre oldukça sert sayılırdı.

Öldürülen kedinin cesedi burnu yere değecek şekilde kuyruğundan yere doğru asılır. Öldüren kişi, üstünü tamamen buğdayla örtmek zorundadır. Kedinin insanları fare ve sıçandan ne kadar koruduğunun bir göstergesiydi bu ceza.

Kilise, 'ŞEYTAN'ın yardımcıları olmakla suçladığı kedilerin binlercesini idam ettirdi. Resimde, katolik bir rahip kılığında asılmış bir kedi görülüyor. (1554)

16. ve 17. yüzyıllarda Hıristiyan Kilise'nin de kışkırtmasıyla kedilerin başına gelmeyen kalmadı. Kediler cadılara yardımcı olmakla suçlandılar. Cadıların cinleri olduğuna inanılırdı.. Bir kişiye cadı diyebilmek için önce onun cinini bulmak gerekiyordu. Söylendiğine göre, bu cin ona şeytan tarafından verilirdi ve cadının çeşitli büyü işlerinde yardımcı olurdu.Ayrıca cadıların üç memeli olduğu, Üçüncüsünün cinlerini beslemek için kullanıldığı söylenirdi.Cadı olduğundan şüphelenilen bir kadın yakalandığında hemen üçüncü bir memesi olup olmadığına bakılırdı. Büyük bir ben veya doğuştan olma bir iz aranırdı. Bu kişiler çeşitli işkencelerden sonra cadı olduklarını 'itiraf etmek zorunda kalırlardı ve mahkemeden sonra hemen yakılırlardı. 1566 yılında cadılıkla suçlanan Elizabeth Francis adlı bir kadın cadılığı onbir yaşında anneannesinden öğrendiğini ve büyükannesinin ona bir cin verdiğini itiraf eder; Şeytan adlı bir kedidir bu. 1582 yılındaysa Ursula Kemp mahkemede dört cini olduğunu ve bunların "gri ve siyah kedilere benzediğini" söyler.

Buna benzer söylentiler ve cadı mahkemeleri bütün hızıyla devam ederken, kedilere görüldükleri yerde olabildiğince acı vermek gerektiğine inanılıyordu. Kediler Hıristiyan bayramlarında canlı olarak yakılırdı. Yüzbinlercesinin derisi yüzülür, çarmıha gerilir, dövülür, ateşe atılır ve kilisenin kulelerinden aşağı fırlatılırdı. İsa düşmanı sayılan bu 'şeytani' yaratıkları cezalandırmanın sadece bir kaç yoluydu bu.

Bu tip batıl inançlara karşı çıkanlar olduysa da cadı ve kedi avı uzun bir süre devam etmiştir. Bugüne kadar süregelen kedilerle ilgili batıl inançların kaynağı o dönemden kalmadır. Ancak, batıl inançlar farklı kültürlerde farklı olarak biçim almıştır. Örneğin, kara kedi Amerika'da uğursuz sayılırken İngiltere'de uğur getirdiğine inanılmaktadır. Bazı ülkelerde bir kedinin hastası olan bir evi terketmesi o kişinin öleceği anlamına gelmektedir.

Kedilerin neden bu kadar kötü muameleye maruz kaldıklarını anlamak oldukça zordur. Belki de bu öfke, insana bu kadar yakın olan kedinin insandan öğreneceği bir şeyin olmamasından olabilir. Bizim bilmediğimiz şeyleri başka yaratıklar bilince onları ya tanrılaştırıyor ya da lanetliyoruz!

Bir Kedi İçin Mersiye

16.yy şairlerinden Meali'nin 'Mersiye-i Gürbe'si

Şukuf Meali'yi hiç sevemedi. Çalışmam sırasında, tırnaklarını Meali'nin şiirlerini yazdığım kağıtların üzerinde bileyerek anlattı bunu. 'Sarı kedim, siyah kedim, beyaz kedim' deyip. onun itirazlarına karşın Meali'yi tüm kedi dostlarına tanıtmayı görev bildim. Meali merhum dahi yüzyıllar sonra, 'Kedi' adlı bir dergide, kadir kıymet bilir kediseverlerin karşısına çıkmaktan zevk alırdı sanırım. Bu yayın, 16.yy'ın bu kedi dostunun ruhuna bir dua yerine geçer inşallah! Meali, Klasik Edebiyatımızın büyük 'olmayan' şairlerinden. Bu nedenle konuyla ilgili kişilerin bilgileri dahilinde sıkışıp kalmış. Aşık Çelebi, Latifi, Hasan Çelebi vb... tüm ünlü biyografi yazarları (tezkireciler) onun hezel-guy, yani 'ayıp' şeyler yazan bir şair olduğundan bahsediyorlar. Şiirlerinden anlaşıldığı kadarıyla, Meali merhum bu bakımdan tam anlamıyla bir 'ar'sız. Meraklısı Osmanlı Türkçesine haizse Süleymaniye kütüphanesi İzmir 552'de kayıtlı Divanı'nın, özellikle müfredler kısmına bakabilir. Müşteşrik Edith Ambros'un Candid Penstrokos; *The Lyrics of Meal, an Ottaman Poet of the 16 Century* (Klaus Schwarz Verlag Berlin 1982) adlı nefis çalışması da Osmanlı Türkçesi bilmeyenleri memnun edecektir. Meali ayıp şeyler çiziktirmenin yanı sıra, tezkirelerde renkli bir insan olarak da anılıyor. Gelibolu, Kebsud, Fırt bölgelerinde kadılık yapmış. Ancak -tezkirecilere göre keyfe ve yasak şeylere düşkünlüğü nedeniyle- birtürlü yükselememiş. Belki de bu zevkler yüzünden ancak bir divan derleyebilmiş olan Meali, 1535/6 senesinde Gelibolu kadısı iken vefat etmiş. Onun insan yanını ortaya koyan ve böylece, bir anlamda 'büyük' divan şairlerinden ayıran 'Mersiye-i Gürbe' ('Mersiye' ölünün ardından yakılan ağıt. 'Gürbe', bizimkinin Farsça genel ismi oluyor) Meali'nin kedisinin ölümü üzerine yazdığı 21 kıtalık bir şiir. Feilatün/Feilatün/Feilatün/Feilün veznindeki bu mersiyeyi, Edith Ambros'un yayınından, bilimsel bir eserin teknik yanlarını ayıklayarak ve, gerektiğinde, günümüz Türkçesinin ses biçimini dönüştürmeye çalışarak aldım. Bu dönüştürme biçiminde vezni bozacak değişikliklerden, şiirin ses düzenini bozmamak için özellikle kaçındım. Meali mersiyede, kedisinin adından bahsetmiyor. Yer yer klasik şiirin, sevgiliyi veya övülen kişileri tanımlamada kullandığı benzetmeleri kedisi için kullanmasına rağmen (XIII, XVI), klasik dönem şairlerinin kaçındığı, şiirde yer almaması gerektiğine inandıkları gündelik gerçekleri doğrudan dile getirmekten de kaçınmıyor. Sonuçta ortaya çıkan mersiye, yer alan yinelemelere rağmen içinde herkesin kendi kedisini bulabileceği, iç burucu bir edebiyat ürünü.

Derleyen:
Selim Sırrı Kuru

Mersiye-i Gürbe

I
Çıkdın elden nidelim ansızın eyvah pisi
Yandın ölüm oduna derd ile na-gah pisi
Hasreta şir-i ecel buldu sana rah pisi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

II
Hani ol bobr bakışlı hani ol şir-i zaman
Hani ol virmeyen aslan ile kaplana aman
Hani ol olduğu evde komayan hiç sıçan
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

III
Katı lağ-baz idi gayet de iyi kişi idi
Gökte uçan kuşu avlamak onun işi idi
Yediği çörek idi dible idi pişi idi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

IV
Serçe tutar gibi tutar idi tavukla kazı
Kendü akranı gibi şir ile ederdi bazi
Nice kafir sıcan öldürmüş idi ol gazi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

V
Kah tespih geçirirdi kahi banlar idi
Ahiret korkusunu bilir idi anlar idi
Bu Ali görse zekasını onun tanlar idi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

VI
Ağlamaktan ona gözsüz sepel oldu ama
Kıldı maymun tenini kanlu yaşı kızıl ala
Kurd u tilki ağa düşdüler oluban şeyda
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

VII
Şir-i merd idi bahadırdı yavuz gürbe idi
Yaşlı sanman onu genç idi katı körpe idi
Bıyığı kıllarının her biri harbe idi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

VIII
Cenkde basar idi kasd edecek şir-i neri
Pençesi ile tutar atar idi evranı beri
Hiç kaçırmazdı yetişir tutar idi keleri
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

IX
Hub avaz ile ol şam ü seher mavlar idi
sansarı hiç mecal etmez idi avlar idi
Ama öykünmez idi şir abes kavlar idi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

X
Görse boğardı barağı kovar idi çakalı
Yolar idi eline girse keçinin sakalı
Her öğünde yer idi keklik ile boz bakalı
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XI
Derisi kakum ü semmur ü vaşaktan yeğ idi
Rast idi hüsni gibi hulki dahi gökçek idi
Kedi sanman onu ol bir ala gözlü bey idi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XII
Her sabah kalkar elini yüzünü yur idi ol
Katı pak idi ve her vecd ile mamur idi ol
Kimse bilmez idi onun kadrini bir nur idi ol
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XIII
Değme guyendede yok idi onun avazı
Zühre işitse sadasın bırakırdı elinden sazı
Hiç sevmezdi ne sufiyi ve ne gammazı
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XIV
Ruhu şad ola ki incitmez idi kimseneyi
Ne gönindeki biti ne kulağındaki keneyi
Paça ile başı hoş idi severdi teneyi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XV
Anrasa heybet ile inler idi kavn ü mekan
Mavlasa sit sadası ile dolardı cihan
Defterin dürdi onun hayf bu devranı zaman
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XVI
Katı nuhsind idi tilki gibi çok yaşlı idi
Kurd ile hasm idi kaplan ile savaşlı idi
Serv-kadd idi ala gözlü kara kaşlı idi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XVII
Sever idi ben onu can ile mahbub gibi
Her gece koyar idim koynuma bir hub gibi
Pak ederdi ev için kuyruğu carub gibi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XVIII
Kurtarırdı yılan ağzına düşen kurbağayı
Yuvalardı sıçan oynar gibi kaplumbağayı
Taşağı kılına saymaz idi dizdar ağayı
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XIX
Kamil idi hem edepli idi hem uslu idi
Akıl idi soy idi kişi aslı idi
Recep ayı idi vefat ettiği güz faslı idi
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XX
Ey Meali onun öldüğüne kim ağlamaya
Acıyıp hasret ile canını kim dağlamaya
Cuş edip kanlı yaşı seyl oluban çağlamaya
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

XXI
Şimdiden gerü sıçan tuta dünyayı
Kemire heybeyi çuvalı dele torbayı
İnlede yoksulu ve yoksul ede hem bayı
Nidelüm ah pisi neyleyelüm vah pisi

Yalnız Büyüyen Çocuklar

Eskiden, kedilerin, köpeklerin, hatta tavuklarla horozların, bir evin olağan sakinlerinden sayıldığı günlerde, ev halkıyla birlikte çocuklar da hayvanlarla uzun ve sürekli bir ilişkiye girebiliyordu... Sadece kırlık yerlerde değil, büyük şehirlerin geniş bahçelerinde de hayvanlar bugünkünden çok daha geniş yer bulabiliyorlardı.

Oysa şehrin göğe doğru uzayan sıkışık apartmanları arasında, giderek tavuklarla horozlara, hatta köpeklere ve kedilere yer kalmaz olunca, evcil hayvan beslenmeyen evlerin çocukları için hayvanlarla karşılaşmak giderek güçleşti... Sokak kedileri ya da sokak köpekleriyle tesadüfi karşılaşmalar, ister iyi ister kötü sonuçlansın, hemen her zaman, büyüklerin sıkı tembihleriyle, korku yüklü telkinleriyle gölgelenir oldu: Dikkat et, ısırır. Sakın dokunma. Kuduz olursun. Vs. vs.

Sonuç: Pek çok çocuk, hayvanlara dokunmadan, dokunmaktan korkarak, başka canlılarla kurabileceği ilişkilerden yoksun olarak büyüyor.

Biliyorsunuz; tek çocuk her zaman 'problem' olarak görülür. Ve genellikle yalnızlığın, sevgi, şefkat ve sorumluluk hissini geliştirecek arkadaş eksikliğinin çocuk için en büyük handikap olduğu pedagoglar tarafından sık sık yinelenir: Çocuk, arkadaşlarıyla birlikte büyümeli, paylaşmayı, sevmeyi ve sorumluluğu öğrenmelidir. Kardeşleri varsa kardeşlerinden. Yoksa arkadaşlarından.

Ya da, hayvanlardan. Yetişme çağındaki bir çocuk için, bir kedi ya da köpek (veya kuzu, tavşan) sahibi olmanın anlamını bir düşünün: Bakmakla yükümlü olduğu, sevdiği, sorumluluğunu üstlendiği, beraberce oynadığı, belki birlikte uyuduğu bir dost...

Burada 'tek çocuk', ya da kalabalık bir ailenin üyesi olmak, çok da fark etmiyor aslında. Sözgelimi bir kediden altı-yedi yaşında bir afacanın öğreneceği çok şey vardır. Kucağında tümüyle kendini ona teslim etmiş bir yaratığa sevgi göstermek, onun büyümesini, sağlığını izlemek, gerektiğinde kendisini çok sevdiği hayvanına güvenle teslim etmek...

Kediler okşanmak, sevilmek ister. İnsanlar da öyle. Büyükler olarak çocukları çok severiz, onları öpücüğe boğarız ama, gündelik hay huy arasında onları ne kadar yalnız, ne kadar bir başlarına bırakıverdiğimizi de unuturuz kimi zaman. Çocuk sayısı birden fazlaysa, kıskançlıklar, sevgi ihmalleri katlanarak büyür.

Oysa evcil bir hayvan, belki de sevginin karşılıklılığına çok daha muhtaç olduğundan, dokunmayı, okşamayı, okşanmayı unutmaz. Unutturmaz.

Daha da önemlisi, öperek, mıncıklayarak, kucaklardan indirmeyerek, üstüne titreyerek sevgiye boğduğumuz çocuklara, çoğu zaman sevmesini öğretmeyi düşünmeyiz bile. Onlar

Kerem Öncül

sadece sevilirler. Oysa kayıtsız şartsız sevileceğini, sevildiğini bilmek başkadır, sevmeyi öğrenmek başka. Sevmek, öğretilen ve öğrenilen bir şeydir; çocuğa sevginin sorumluluk duymak, paylaşmak ve sevdikleri için bir şeyler yapmak anlamına geldiğini, sevdikleri için emek harcamanın zorunluğunu öğretmek, sanıldığı kadar kolay iş olmasa gerek.

İşte kedi, köpek, kuzu, kuş, balık, tavşan... gibi evcil hayvanlarla bir arada yaşamak, onların bakımını üstlenmek, onlara dokunmak, minicik yüreklerin sevmeyi öğrenmesi için en sağlam yollardan birini oluşturur.

Onlara sunduğumuz bütün o ilgi, şefkat ve sevgi sağanağı altında, aslında çocukluğun "sorumluluktan" uzak olmak anlamına gelmediğini pek düşünmüyor gibiyiz. Oysa beş-altı yaşındaki halinizi bir hatırlamaya çalışın; kendinizi hiç de bir yetişkin olarak çocukları gördüğünüz gibi sorumsuz ve "çocuk" olarak görmüyordunuz o sıralar. Öyle değil mi?

İşte bunun için bir kardeşe sahip olmak, bütün o kavgaların, kıskançlıkların ötesinde bir nimettir. Kardeş olmazsa, onun yerini minik bir köpek ya da tembel bir kedi de alabilir!

Hayvanla kurduğu ilişkide, çocuğun ilk öğrenmesi gereken şey, onun, kuyruğunun çekilmesiyle, kulağının buruşturulmasıyla oynanacak bir oyuncak olmadığıdır. Kedi kendi istediklerini daha kolay kabul ettirebilir, köpek çocuğa uymaya daha yatkındır; ama bunların ötesinde yetişkinlerin ve bütün o mekanik-elektronik oyuncakların sahip olmadığı bir şey vardır hayvanlarda: Yaşıyor olmaları, oyuncak değil, arkadaş olmaları, iradeye ve isteklere sahip olmaları...

Tabii, uzmanlar çocuk-hayvan ilişkisinde dikkat edilmesi gereken pek çok noktaya dikkat çekiyorlar: Sözgelimi beş-altı yaşından küçük çocuklar, bir yetişkin olmaksızın kedi köpeklerle bir arada bırakılmamalı. Hele bebekler hiçbir zaman bir kediyle aynı odada yalnız kalmamalı. Hamile kadınlar, yeni doğmuş çocuklar için kist ya da enfeksiyon tehlikesine karşı önlem almak şart. Alerjilere karşı da aynı şekilde tedbirli olunmalı.

Uzunca bir süredir evin sakini olan kedilerin yeni doğmuş bebekleri kıskandığı, efsanelere konu olmuş bir gerçektir. Gerçi efsanelerde, kedilerin kıskançlıkla bebeklerin göğsüne oturduğu, bu yolla da onları öldürdükleri rivayet edilir; ama bu tür trajedilerin genellikle kıskançlıkla bir ilgisi yoktur.

Sebep ister kıskançlık olsun, isterse kedinin bu yeni yaratığa yakın olmak istemesi; bebekler kedilere karşı korunmalıdır.

Çok olağandışı bir durum olmadıkça hayvanlar bebeklere ve küçük çocuklara uysallıkla boyun eğerler, onlara iyi davranırlar. Bunların çoğu, kedi-köpek sahiplerinin çok yakından bildikleri, yaşayarak öğrenmiş oldukları şeyler zaten.

Ama ilkokul çağına gelmiş bir çocuk için, evdeki bir hayvanla kuracağı ilişkide korkulacak pek az şey var. Çoğumuz, birtakım boş korku-

lar yüzünden, hayvanlara değemeden, onlarla yakınlık kuramadan büyümedik mi? Bu yoksunluğun insanlarla kurduğumuz/kuracağımız ilişkileri etkilemediğini kim iddia edebilir?

Şu ya da bu korkuyla, minik bir kedi yavrusundan da korumaya kalkacaksanız çocuğunuzu, hiç büyümemesine çalışıyor durumuna düşmeyecek misiniz? Siz hayvanlardan uzakta büyüdüyseniz bile, hiç olmazsa onları başka yaratıklarla kurabilecekleri ilişkiden mahrum bırakmayın: Bırakın dokunsunlar, bir başka canlının beslenmesinden, bakımından sorumlu olsunlar, ona sarılarak uyusunlar.

Birlikte büyüsünler

Yarı Açık Gülhane

Toplum olarak son günlerdeki en büyük ortak sevincimiz Sinop kıyılarında ortaya çıkan beyaz balina. Bu sevimli hayvanı ulusça 'bağrımıza bastık'. Bakımı için banka hesapları açıldı, balıkçılar kilolarca balık bağışladılar gazetelerde boy boy resimleri, sütun sütun yazıları çıktı. Ancak gelişinden önceden haberli olmadığımız için kılıç-kalkan ekibi 'karşılama komitesi'nde yerini alamadı. Bu boşluğu ise daha sonradan bilim adamları doldurdular. Konukseverliğimiz dillere destandır, herkes bilir bunu. Ama ziyaret turistik olmaktan çıkıp kalıcılığa dönüşünce, konuk 'konuk olmaktan çıkıp 'bizden' olmaya başlayınca sorunlar da başlar.

Beyaz balinaya gösterilen sevgi ve ilgi aslında hepimizde varolan bir potansiyele işaret ediyor diye düşünmek istiyor insan. Ama bu saptamanın pek de yerinde olmadığını görmek için çok uzağa gitmeye gerek yok. Gülhane Parkı'nda şöyle bir dolaşmak yeterli. Eğer Gülhane Parkı da uzak diyorsanız başınızı camdan dışarı uzatın; hemen hemen birkaç dakika sonra çocukların işkencesine maruz kalmamak için sokakta duvar diplerini kollayarak yürüyen bir köpek ya da çöp varilleri içinde, varlığını sokakta geçenlerden saklamaya çalışarak, karnını doyurmaya çalışan bir kedi görebilirsiniz. Belki bu hayvanlar için bizim koruma ve bakımımızın dışında diyebilirsiniz. Peki Gülhane Parkı'ndaki hayvanlar için ne mazeretimiz var?

İşin tuhaf tarafı -her ne kadar beyaz balina'nın

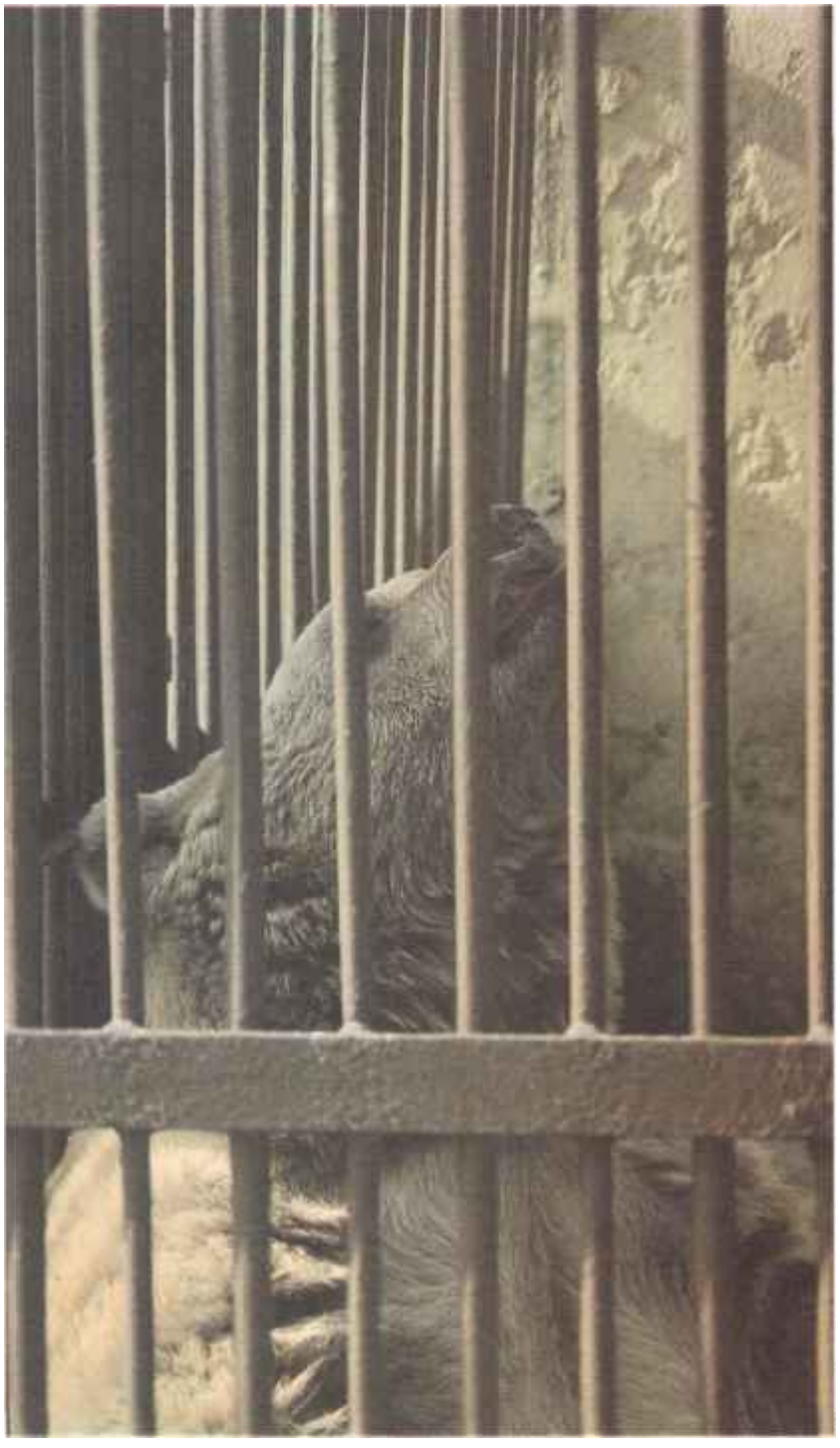

Sinan Gökçen

Fotoğraflar: Najla Osseiran

'menşe-i' henüz belirlenemediyse de söylentilerden anlaşıldığı kadarıyla- Gülhane Parkı'ndaki hayvanların 'bize katılış' hikayeleri beyaz balinanın ziyareti ile ilginç benzerlikler taşıyor. Gülhane Parkı'nda bir hayvanat bahçesi kurulması fikri park içinde kurulan sirk ve panayırlardan kaçan ya da sahipleri tarafından terkedilen hayvanların barındırılma gereksiniminin ortaya çıkmasıyla oluşmuş. Zamanla bu hayvanların ziyaretçilerin çok ilgisini çektiği görülünce, barınaklar oluşturulmuş ve yurt dışından da hayvan getirtilerek bir 'hayvanat bahçesi' kurulmuş. Beyaz Balina'nın da Karadeniz de kıyısı bulunan ve son gelişmelerden sonra bu hayvana bakamayacak duruma gelen bir ülke tarafından kendi doğal ortamına uygun olmayan Karadeniz'e bırakıldığı anlaşılmıştır. İnsan sonları birbirlerine benzemesin demek zorunda hissediyor kendini. Çünkü, Gülhane'deki hayvanların şu andaki durumları içler acısı. Bir de buna tramvay çalışması nedeniyle trafiğin parkın içinden geçirilmesi eklenince işler hayvanlar için iyice içinden çıkılmaz bir hal aldı. Bu yeni durumun 'vahametini' en iyi özetleyen Ferhan Şensoy'un söyledikleri: "Benim eskiden yazmış olduğum bir öykü vardı: Sokak Köpeği Avare.

'Kader' değil, insan kurbanları.

İstanbul'da artık barınamayarak Gülhane Parkı'na sığınan bir köpeği anlatıyordum. 'Eski' bir İstanbul öyküsüydü bu.O zamanlar "Gülhane Parkı'ndayım Herşeyin Farkındayım" diye bir laf vardı. Şimdi artık Gülhane Parkı'ndan geçerken parkın pek farkında olamıyorsunuz. Sokak köpeklerinin sığınacağı

Gülhane'de Bir Bahçe "Hasbahçe'den Avam Parkına"

Bizans'ın askeri kışlalarından, Sultan'ın gül bahçesine Gülhane Bahçesi İstanbul tarihinde nev-i şahsına münhasıt bir şekilde radikal değişikliklerin mekandaki en iyi ifadesidir denebilir.

Topkapı sarayı Surları (Sur-u Sultani) içinde Osmanlı'nın sarayın gül bahçesi olarak düzenlediği Gülhane XX. yy'a kadar sukunetle koruduğu mahremiyetini bu yüzyılda yavaş yavaş saray dışı 'avam'ın da ilgi ve kullanımına açmaya başlar.

XIX. yy. başında İstanbul'a gelen İngiliz seyyah-mimar ve ressam Melling o çok bilinen İstanbul'dan ardınd nefis gravürleri yanıda iki tane de henüz bilinmeye plan bırakır. Biri Üsküdar Selimiye Mahallesi'ne ait olan planlardan diğeri Hasbahçe'ye aittir. 1801-1802 yıllarındaki bu planın ardınadan Gülhane tarihindeki ikinci 'avam' olay 1839 yılında Mustafa Reşit paşa'nın tanzimat Fermanı olarak bilinen Gülhane Hatt-ı Hümayunu Gülhane'de 3 kasım 1839 günü halka ilan olur.

Çok değil 16 yıl sonra bu kez bahçenin deniz tarafında saray görevlileri için oluşturulan hastane 1855 yılında askerler tarafından geliştirilerek Gülhane Hastanesi adını alır.

Ancak Gülhane bahçesi'nin mahremiyetine indirilen darbeler bununla da bitmez 1877'de İstanbul-Avrupa demiryolunun Saray Bahçesinden geçmesi söz konusu olduğunda dönemin Sultanı Abdülaziz o ünlü deyişiyle "tren gelsin de isterse sırtımdan geçsin" diyerek tartışmalara son verir.Abdülmecit'ten beri Topkapı sarayı'nı terketmiş olan Osmanlı sultanlarıyla birlikte Topkapı Sarayı da gittikçe prestijini yitirmektedir. Derken Saray'ın unutulmuş bahçeleri, 1912-1914 arasında İstanbul Şehreminliği yapan Cemil Topuzlu ile tarihindeki en önemli radikal dönüşümlerinden birini daha yaşayarak, halka yani 'avam'a açılır. Cemil Topuzlu o yıllarda Şehremaneti'ne 1 milyon altın borç bulur. Bu parayla Şehremaneti'ne gelir sağlamak amacıyla Maliye Nezareti'nden bazı işletmeleri satın alırken Üsküdar Doğancılar, Kadıköy Yoğurtçu, Fatih Parkları ile birlikte Gülhane Bahçesi'ni de bir park olarak düzenler. Park Hazine-i Hassa'dan bedelsiz alınır ve parkın düzenlenmesi Fransız peyzaj mimarı Deroin tarafından yapılır. Deroin arazideki yapıları yıkar, Fransa'dan 20 binden çok fidan getirterek diker ve park içinde geniş yollar açar. Demiryolu üzerindeki köprüyü genişleterek parkı Sarayburnu'na bağlar. Daha sonra parkın Çatladıkapı'ya uzatılarak buradaki kışlaların kaldırılması için bir plan hazırlarsa da araya 1. Dünya Savaşı girince uygulama olanağı bulunamaz

Hayvanat bahçelerinin, hayvan sevgisi "eğtim alanı"na dönüştürülmesi gerekir.

bir yer de kalmadı".

Evet artık İstanbul'un trafiğin en yoğun olduğu yerlerinden biri Gülhane Parkı ve kimse Parkın durumunun farkında değil.

Ama tek ve en önemli sorun bu değil. Park için görüşünü aldığımız Can Yücel'in anlattıklan sorunun daha vahim ve derinde olduğunu ortaya koyuyor: "Geçenlerde okumuştum. Yazar oğlunu Gülhane'ye götürmüş. Bakmış ki kafeslerin arkasında ne maymunlar var, ne kurt ne de aslan. Hademeye sormuş "Ne oldu bunlara?" diye. "Bey" demiş hademe, "Hayvanlar pazar günleri kışlık yerlerine kapanıyorlar. Pazarları kalabalık basıyor, gelenler hayvanları çok rahatsız ediyorlar, sopayla dürtenler, üstlerine tükürenler var. Onun için içeri kaçıyorlar. "Anlaşılıyor ki hayvanlar bizim kendilerine ne derece saygısız olduğumuzu kavrayıp ona göre tedbir alıyorlar.".

Ancak hayvanların bu durumundan sadece ziyaretçileri mesul tutmak doğru değil. Bu tür bahçelerin bir hayvan sevgisi 'eğitim alanı' haline dönüştürülmesi gerekir. Burada da en büyük görev bahçenin örgütlenmesiyle ilgili sorumlularındır. Aslan ininden belli olur' diyen bir atasözümüz var, Gülhane Parkı'ndaki aslanın ininden o hayvanla ilgili ne çıkarılabileceği ise ortadadır. Park'ta ziyaretçilerin gördükleri manzara içler acısıdır; en yüzeysel ve uzmanlık gerektirmeyen bir gözlemle bile hayvanların yetersiz beslendikleri anlaşılabilir, hayvanlar kendileri için gerekli asgari büyüklükte mekanlardan çok daha küçük yerlerde ve biraz da bu nedenle pislik içinde yaşamak zorunda bırakılmışlardır. Park hayvanlarının büyük bir çoğunluğunu oluşturan kedi ve köpekler Parkın içinde serbestçe dolaşan 'sokak' kedi ve köpeklerinden çok daha kötü durumdadırlar. Hayvan sevgisi için oluşturduğumuz

Bülent Oran

Gülhane Parkı'nda özellikle kedilerin durumu bana çok dokunuyor. Görebildiğim kadarıyla bunlar dünyanın en mutsuz kedileri. Kendi doğalarına son derece aykırı bir şekilde, özgürlükten, sevgiden, okşanmaktan uzak, üzücü bir görünüm içerisindeler. Bana hayvanat bahçesi gibi değil işkence bahçesi gibi geliyor orası. Ev kedisi değil de sokak kedisi olsalar ağaçlarda, çöplüklerde dolaşsalar daha mutlu olurlar diye düşünüyorum. Gerçi bütün hayvanların durumu çok üzücü ama ben özellikle kedileri çok sevdiğim için en çok onlara acıyorum. Hem zaten hayvanat bahçesine insanlar hiç görmedikleri hayvanları görmeye giderler. Adım başı gördüğümüz hayvanları orada kapalı tutmanın ne anlamı var? Sadece alay konusu oluyor zavallıcıklar...

Nur Sürer

Çocukluğumda Jack London'ın "Beyaz Diş" adlı kitabını okumuştum. O tarihten beri hayvanat bahçeleri beni hep irkiltir. 20 yıldır ne hayvanat bahçesine ne de sirklere giderim. Yalnızca bir kez tesadüfen Gülhane'deki hayvanların halini görmüştüm. Zaten hayvanlar iyi koşullarda bile yaşasalar onların kapalı kalması benim yüreğimi acıtıyor. Bir defa bu ülkede, insanlara bile bakılmıyor, demokratik hakları ayaklar altına alınıyor, nerede kaldı hayvanlara iyi bakılması... Geçenlerde Van kedilerinin azalması konusunda yazılmış bir şey okumuştum. Aslında bu zavallı hayvanların soylarının kuruması için ellerinden ne geliyorsa İstanbul'daki parkta da yapıyorlar. Madem bakamıyorlar hayvanlara bari hayvanseverlere hediye etsinler de onlar da kurtulsa, hayvanlar da..

alanının nitelikleri böyle olunca oraya gelen ziyaretçilerden farklı bir davranış beklemek 'ne yazık ki' boşuna olacaktır.

Bu konuda Sumru Yavrucuk'un saptamasını aktarmak yeterli olacaktır: "Aslında hayvan beslemek bir kültür işidir. Hayvan yetiştirirken insanlar onlarla beraber kendilerini de yetiştirirler".

'Hayvanat' bahçesi ise bu haliyle ancak hayvanlara nasıl davranılmaması gerektiğini öğretebilir bizlere. Ancak ziyaretçilerin davranışları sorumluların davranışlarını takip ettiğine göre bu da gerçekleşmemektedir.

Bu konuyu Belediye'ye sorduğumuzda aldığımız yanıt iyiniyetli ama yetersizdi. İkitelli'de kurulması düşünülen büyük bir hayvanat bahçesinin yanısıra (Bu konuda daha detaylı bilgiyi yandaki kutudan öğrenebilirsiniz) Gülhane Parkı'ndaki hayvanların durumunun iyileştirilmesi için yapılacak projenin tamamlandığını ve 1992'in İkinci yarısı'nda ihaleye çıkartılabileceği "umudunda" olduklarını öğrendik. Ne yazık ki bürokrasinin işleyiş biçimiyle yaşamın gerekleri birbirine uymuyor. Buradaki hayvanlar uzun yıllardır sistemli bir 'işken-

Musa Ağacık

Gülhane Parkı'ndaki hayvanlara insana yaptığımız kötü muamelenin aynısını tatbik etmenin bir anlamı yok. Onları tıpkı sevgililerimizi sevdiğimiz gibi sevelim. O zaman bu dünyanın güzelliklerine varabiliriz. Canlı olarak insan ve hayvan bir denge içinde birbirine muhtaçtır. Güzelliklerini ve özelliklerini anlatmak amacıyla onları hapsediyorsak, bir yere koyuyorsak hiç değilse doğal ortamına uygun şekilde muhafaza edilmelerine özen göstermeliyiz. Herhangi bir canlıya gösterdiğimiz duyarlılık insana da yansır. Kısaca, hayvanı sevmeyenlerin insanı da tam olarak sevmesi güçtür. Olaya 'hayvan' diye bakmak yerine 'canlı' olarak bakmanın daha doğru olacağı kanısındayım. Carl Sağan diyor ki, "Ben su, kalsiyum ve organik maddelerin bileşiğiyim". Ben de bu söze katılıyorum. Bütün dünya aynı organik maddelerin bileşiğinden oluşuyor. Bizim farklılığımız konuşuyor ve düşünüyor olmamızdır. Hayvanların içgüdüsel olarak yaptıklarını, deneysel olarak yapamama yetisine sahip olmamız bizim hayvanlara düşman olmamızı gerektirmez.

Burada daha ne kadar azap çekeceğiz?

ce' uygulamasına maruz kalıyor. Bunun işkence olsun diye yapılmadığını biliyoruz ama 'yaşanan' bu. Şimdi ise bu durumun iyileştirilmesi için yine bu durumu ortaya çıkartan sistemden, yaklaşım biçimlerinden 'medet' umulmaktadır. Bu anlayışla yaşamımızın her alanında karşılaşıyoruz: Eğer daha geniş ve yeni bir yol yapılacaksa kullanılan yola, yeni yolun yapımı süresince, hiçbir yatırım yapılmaz ve bu uzun süre sonunda işlemekte olan yol artık üzerindeki trafiği taşıyamaz hale gelir. Sorun bir kaynak tasarrufu sorunu mudur? Eğer sözkonusu olan canlılar değil de bir yol olsaydı yanıtımız "bilmiyoruz ve bu konuda uzman değiliz" olacaktı. Ama burada canlılardan ve yaşamlardan bahsediyoruz. Bu hayvanların sorunu gelecekte kurulacak olan bir hayvanat bahçesi adına ertelenemez. İşin korkutucu tarafı bir an önce önlem alınmazsa büyük bir olasılıkla durumları iyileştirilecek olan hayvanlar şu anda Gülhane Parkı'ndaki hayvanlar olmayacak

Behiç Ak

Sanki oradaki hayvanlar belli bir türden olmakla bir suç işlemişler, pelikan pelikan olduğu için, ayı ayı olduğu için müebbet hapse mahkum edilmişler ve bu yüzden cezalarını Gülhane Parkı'nda geçiriyorlar gibi... Yarı-açık demiyeyim ama kapalı bir cezaevi olmasına rağmen şeffaf, yani seyredenlere açık bir cezaevi tanımı daha doğru galiba...Eskişehir Cezaevinin izleyiciye açık versiyonu sanki... Umarım belli bir türe mensup olmadıklarını kanıtlarlar ve kurtulurlar... Ayı ayı olmadığı, pelikan pelikanlıkla bir ilgisi olmadığını kanıtlar ve beraat ederler. Hayvanat Bahçesi ile ilgili bir anım var. Yıllar önce Gülhane'de bir pelikan vardı. Birgün onu seyrederken yanıma köylü bir vatandaş yaklaştı ve "Bir şey soracağım, bu tuhaf kuş nedir?" dedi bana. Ona 'pelikan' cevabını verince "Bunun eti falan yenir mi?" diye sordu bu kez de. "Sanmam, herhalde tatsızdır" dedim. Bunun üzerine "Peki tüyü bir işe yarar mı?" diye sordu. "Sanmıyorum" diye cevap verdim. "Peki evladım yumurtası yenir mi?" diye devam etti. "Hayır amca hiç sanmam" dedim. "Yahu" dedi, "Avare bir mehluk bu, desene". İnsanlar o kadar zalim ki. Faydalı olan yaratıkları yiyor, faydasız, 'avare' yaratıkları hapse tıkıyor...

Hayvan Dostları Gönüllüleri

A nkara'da Kurtuluş Parkı'nda parkın adına yakışır biçimde 'kurtulmuş' bir bölge var. Bu kurtulmuş ya da 'kurtarılmış' bölgenin adı Büyükşehir Belediyesi Evcil Hayvanlar Sağlık Merkezi. Aynı merkez içerisinde belediyenin sağladığı bir oda ve iki adet hayvan barınağında faaliyet gösteren *Hayvan Dostları Gönüllü Komiteslde* işin bizi asıl ilgilendiren kısmını oluşturuyor.

HDGK, kendisine tahsis edilen iki adet barınakta 'sokak'tan kurtarılmış kedi ve köpeklerin bakımını ve ikametini sağlıyor. Amaç bu hayvanların acil bakım ve sağlık sorunlarını çözdükten sonra hepsini 'evlendirmek. Barınaklardan biri nispeten daha büyük köpeklere diğeri ise küçük ve yavru köpeklerle, kedilere tahsis edilmiş durumda. Biz oradayken tam 36 kedi-köpek ve bir tavşan görücü beklemekteydi. Hepsinin karnı tok, sırtı pek, aşıları ve bakımları yapılmış yani kısacası çeyizleri hazır. Bu hayvanların hepsi hayvanseverler tarafından sokakta bulunmuş ve buraya getirilmiş.

Komite bu yardımı hiç para almadan yapıyor, hayvan kabul ederken tek ölçüt ise 'sahipsiz' olması. Ancak müstakbel adaylardan beklentileri daha fazla "iyi bakılacaklar". Bu nedenle eğer evinizi bir hayvanla paylaşmayı

Ankara'lı hayvan sever bir ziyaretçinin kucağında görücü bekleyen tavşan.

düşünüyorsanız ve ona iyi bakabileceğinize inanıyorsanız Kurtuluş Parkı'na bir uğrayın.

Ancak herşey bu kadar basit değil. Buraya bırakılan hayvanlar içinde düzelemeyecek arazlara sahip olanlar da var ve bu hayvanlara ev bulmak hemen hemen olanaksız. Örneğin 'Sarsak', omuriliği çalışmayan bir kedi. Dolayısıyla ne ayağa kalkabiliyor ne de ken-

Kurtuluş Parkı'nın gönüllü çalışanları: Ortada oturan Fikret Bey; ayaktakiler Selim ve Ayşegül...

Metin Solmaz

dini temizleyebiliyor. Güçlükle kalkmayı başarırsa bile birkaç saniye sonra düşüyor. Diğer hayvanlar ise Sarsak'a inanılmaz bir ilgi gösteriyorlar. Köpekler yalayarak temizlemeye çalışıyor, diğer kediler sürtünüyor vs. Benzer durumda bir hayvan da büyük köpekler bölümünde var; hayvanın sol bacağı hiç, sağ bacağı ise kısmen tutuyor. Ama bu hayvanlar için de yapabileceğiniz bir şey var; hastalıkları nedeniyle hepsi sevgi ve ilgiye muhtaçlar, eğer boş bir zamanınızda Kurtuluş Parkı'na uğrayıp onlara biraz sevgi gösterirseniz bu ilginizin karşılıksız kalmayacağını göreceksiniz. Komite Başkanı bu hayvanlardan bahsederken üzüntülü bir ses tonuyla "Uyutmak zorunda kaldıklarımız oluyor" diyor. Ardından da Ankara'nın Güvercinlik semtinde onlara tahsis edilecek bir yerde bu tip hayvanlara yine komite içerisinde ölene kadar bakılacağı müjdesini veriyor.

Arkadaşları tarafından temizlenen Sarsak...

Komite yönetiminde 23 kişi, üye olarak da 700-800 kişi var. Ama faal olarak çalışan topu topu üç kişi. Birisi başkan Fikret Çökmez, diğer ikisi ise başkan yardımcıları Ayşegül Koç ve Selim, Yardımcıların ikisi de üniversite mezunu. Selim makine mühendisi Ayşegül ise İşletme Fakültesi mezunu. İkisinin de başka herhangi bir işi yok. Gelirleri ailelerinden aldıkları 'harçlıklar'. Selim ailesinden günde 5 bin lira aldığını, bunun 3 bin lirası ile eski fiyattan bir paket Samsun aldığını gerisini ise 'lüks' harcamalarına ayırdığını gülerek söylüyor.

Hayvan Dostları Gönüllü Komitesi'nin neden dernek değil de komite olduğunu sorunca aldığımız cevap gerçekten ikna edici: Komite Başkanı dernek olunca işin içine para gireceğinden, para girince de her işte olduğu gibi bunda da olmadık sorunlar çıkacağından kaygılı. Kurtuluş Parkı'nda üç aydır faaliyet gösteren Komiteye yapılan toplam yardım 2 Milyonu bulmamış. Aylık harcama ise 3 Milyon dolayında. İki ay önceki toplantıda yönetimdeki 23 kişiden -genel temizlikten sorumlu birisini tutabilmek için- 25 biner lira toplanması kararlaştırılmış. İki ayda toplanan para ise 125 bin lira. Fikret bey sözü geçen 23 kişi konusunda çok dertli. İki yardımcısıyla her sabah bütün temizliği yaptıklarını, kasap kasap gezip et dilendiklerini, bütün işler bittikten sonra da ilgisiz bir saatte üyelerden en fazla bir tanesinin 'çay' içip 'n'aaber?' demeye geldiğini sinirli bir ses tonuyla anlatıyor. Selim'e göre bu 23 kişinin tek yaptığı, her toplantıda 'şöyle yapalım, böyle yapalım' türünden 'heves'ler. Ancak iş icraata varınca koca bir 'sıfır' var.

20 gündür suyu akmayan yaklaşık bir haftadır ısınan bu yerde kelimenin tam anlamıyla 'çabalayan' üç kişinin işi gerçekten zor. Ankaralı hayvanseverler; yolunuz düştükçe hiç değilse yarım saatliğine Kurtuluş Parkı'na gidin ve oradaki hayvanlara sevgi gösterin, yemek yedirin. Yapabiliyorsanız bağış yapın. Bu üç fedakar insanın da oradaki hayvanların da her türlü desteğe gereksinmesi var. Ankara dışında oturan hayvanseverler, eminim sizin de burası için yapabileceğiniz birçok şey vardır. Öğrenmek isterseniz (4) 433 12 12'yi arayın, Fikret Beyi, Selim Beyi ya da Ayşegül hanımı isteyin, onlara sorun, Lütfen sorun!

GALERİ ARŞİV

Fotoğraf Galerisi

Yeniyol Bağdat Cad. N: 270 Ak Apt. D:2
Göztepe 81060 İstanbul
Tel: (1)369 85 31

Evcil Kedi Bir Paradokstur

Evcil kedi bir paradokstur. Hiçbir hayvan insanoğluyla bu kadar iç içe, ama aynı zamanda bu denli bağımsız bir ilişki kurmamıştır. Köpek insanın en iyi dostu olabilir, ama bahçe bahçe, sokak sokak dolaşmasına pek izin verilmez. İtaatkâr köpeğin 'yürüyüşe çıkarılması' gerekir. Oysa, başına buyruk kedi yalnız gezer.

Kedinin ikili bir hayatı vardır. Evde, sahibinin gözünün içine bakan bir kediyken, dışarıda tamamen başına buyruk, özgür, vahşi, uyanık ve kendine yeterli bir hayvan olur. Orada, ona kol kanat geren insanları tamamen unutur; bu değişimi izlemek tek kelimeyle olağanüstüdür.

Kedi sahipleri, kendi kedilerinin dışarıda diğer kedilerle 'oynaşmasını' ya da kavgasını seyretmişse, ne demek istediğimi anlayacaklardır. Hayvan kendini tamamen bu flört veya kavgaya kaptırmışken, göz ucuyla sahibini gördüğünde neredeyse şizoid bir duraksama yaşar ve sonra koşarak sahibinin yanına gelip bacağına sürtünür; artık yeniden evin kediciğidir o.

Makyaj Yapan Kedi, **Tomoo Inagaki**

Kedinin evcil kalmasının nedeni yetiştiriliş biçimiyle ilgilidir. Çocukluğunda hem diğer kedilerle hem de insanlarla birlikte yaşaması, onu insan ve kedi türüne bağlı kılar; kedi kendisini iki türe birden ait sanır. Yabancı bir ülkede yetişen bir çocuk gibi, iki dili de aynı rahatlıkla konuşur. Kısacası, kedi çift zihinlidir. Fiziksel olarak kedi görünümünde olabilir, ama zihinsel olarak hem insan hem kedi özelliklerini taşır. Ancak yetişkin olduğunda, çoğu davranışları kedicil olur ve insan sahiplerine karşı belirgin olarak tek bir tavrı kalır: Onları ana-babası yerine koyar. Bunun nedeni, insanların kediyi gerçek anneden gelişiminin hassas bir devresinde alıp, tıpkı annesi gibi beslemeye ve büyütmeye devam etmeleridir.

Bu durum insanla köpeğin ilişkisinden farklıdır. Köpek de sahiplerini ana-babası gibi görür ama, fazladan bir bağlantısı daha vardır, Köpekler aleminin bireyleri örgütlüdür, oysa kediler aleminde böyle bir düzen yoktur. Köpekler toplu halde yaşarlar. Aralarında sıkı denetlenmiş ilişkiler ve hiyerarşik düzenleri vardır. Doğal koşullar altında hep birlikte hareket eder ve birbirlerini kollarlar. Bundan dolayı ev köpeği insanlardan oluşan ailesini, hem ana-babası gibi görür hem de topluluğun baskın üyeleri olarak algılar. Köpeğin itaat ve sadakat gibi ünlü özellikleri de böyle bir ilişkiden kaynaklanır.

Kediler de karmaşık bir sosyal yapıya sahiptirler ama onlar hiç bir zaman birlikte gezmezler. Doğada, vahşi kediler zamanlarının çoğunu tek başlarına avlanmakla geçirirler. Dolayısıyla, insanlarla yürüyüşe çıkmak kediler için pek de çekici değildir. 'Otur', 'gel', 'ayağa kalk' gibi komutlar hiç ilgilerini çekmez ve onlara anlamsız gelir.

Bundan dolayı, bir kedi sahibini kapıyı (insanoğlunun en nefret uyandıran buluşu!) açması için ikna ettiği anda arkasına bile bakmadan çekip gider. Eşiği geçtiğinde, ruh değiştirir. İnsansı kedi beyni devre dışı kalır ve yabanıl kedi beyni devreye girer. Köpek böyle bir durumda ardına dönüp sahibinin gelip gelmediğine bakar; kedi ise asla. Kedinin aklı başka bir dünyaya geçmiştir; kediler dünyasına. Orada iki ayaklı tuhaf maymunlara yer yoktur...

Desmond Morris
Çeviren: Najla Osseiran

El Elden Üstündür

Diğer canlılarla karşılaştırıldığında insanın zihinsel ve gövdesel yetenekleri, çok ulaşılmaz görülebilir. Ama kendimizden bu kadar emin olmamalıyız! Hele kedilere daha yakından baktığımızda: Günümüz dünyasında kedilerin zihinsel yetenekleri konusunda ortak bir yanılgı hüküm sürmektedir. Kedilerin, atalarının sahip olduğu 'jungle' zekasına artık sahip olmadığı ve düşünsel olarak gittikçe tembelleştikleri söylenmektedir. Halbuki durum böyle değildir. Son araştırmaların gösterdiği gibi, bazı bakımlardan kedilerin insanlardan daha üstün olduğu konusunda çok güçlü bulgular var.

Aşağıdaki basit ve yüzeysel karşılaştırma bile gerçeğin ne olduğu konusunda sizi hemen aydınlatacaktır."

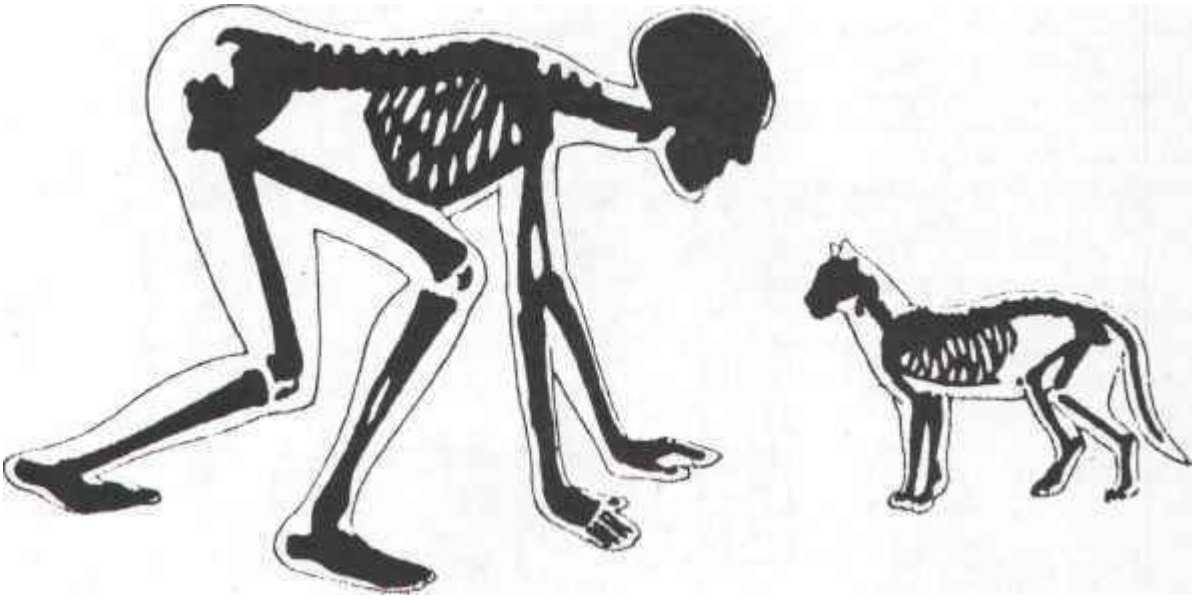

İNSAN **KEDİ**

İSKELET

204 kemikle idare etmektedir.

244 kemik sahibidir.

DUYMA

Kulak 6 kastan oluşur ve buzdolabının açılışı gibi 'yüksek frekanslı' sesleri duymak için yeterli değildir.

Kulak 30 kastan oluşur. Bu üstünlük kedinin, başını hareket ettirmeden, minik kulak hareketleriyle sesin kaynağını bulmasını sağlar. Buzdolabının açılışı gibi 'yüksek frekanslı' notaları hemen algılar.

GÖRME

Karanlıkta görme zorluğu çeker. Çok sık göz kırpmak zorundadır ve sürekli oraya buraya çarpar.

Karanlıkta görebilir. Bu yeteneğini genellikle gece yarısı atıştırmaları yapmak için kullanır. Gözlerini kırpmadan saatlerce bakabilir.

KOKU ALMA

5-20 milyon arasında koku alma hücresine sahip olup pratik hayatta kötü ve yoğun kokulardan rahatsız olmaktan başka yararı yoktur.

67 milyon koku alma hücresine sahiptir ve ton balıklı bir sandviçin kokusunu evin en ücra köşesinden bile alabilir

KAS KOORDİNASYONU

Zayıf. Ağaçlara ve gardroplara tırmanırken çok zorluk çekerler.

Mükemmel. Ağaca ya da gardroba tırmanma konusunda hiç bir zorluk çekmez.

OMURGA

Sınırlı esneklik Çoğu insan ayak parmaklarının ucuna bile dokunmaktan acizdir. Hatta ayakkabı bağlarını bile bağlayamaz.

Sırtüstü yatarken arka ayaklarının en uç noktasına burun ucuyla dokunabilir. Ayakkabılarını bağlamak konusunda zaten bir sorunu yoktur. Çoğu kedi yalınayak gezmeyi tercih eder.

PALTO

İnsanların kullandıkları paltolar dolaplarda asılı durur. Çoğu da diğer hayvanlardan kaldırmadır; minkler, tilkiler... İnsanların doğal tüyleri kafalarında ve belli bazı bölgelerde yer alır. O da her zaman değil!

Gövdelerinin hemen hemen tamamı kürkle kaplıdır; kendi kürkleriyle. Kediler düşmanları karşısında tüylerini dikleştirirler ve bu onların olduklarından daha büyük ve önemli gözükmelerini sağlar.

SES

Düşüncelerini birbirlerine aktarabilmek için çok heceli sözcüklere ve cümlelere güvenirler. Seslerini yükseltmeleri çatallaşmaya neden olur.

Çok daha az ses çıkarırlar ama gönderdikleri mesajın anlaşılması konusunda ustadırlar. Şarkıcılar gibi kediler de yetenek sahibidirler. Tüm gece boyunca kullanmış olsalar bile seslerini kaybetmezler

RENK

Sadece siyah, beyaz, sarı ve kızıl renkleri mevcuttur. Desen görülmez.

Çeşitli renklerde görünürler. Benekli, çizgili, halkalı ve yama desenlileri mevcuttur. Gerektiğinde gizlenebilmek amacıyla renkler ve desenler çevreye göre oluşmaktadır; örneğin duvar kağıdı ya da ev eşyalarının rengi gibi.

YAŞAM SÜRESİ BEKLENTİSİ

Sadece tek bir yaşamı vardır.

Dokuz canlıdır.

Edebiyatımızda Kedi

Gebze Belediyesi edebiyat etkinlikleri çerçevesinde 22 şubat 1992 tarihinde düzenlenen **Edebiyatımızda Kedi** adlı söyleşide konuşmacı olarak üç kişiydik: 'Kediciklerim' adlı bir kitabı yayımlanan Gülper Refiğ, ünlü yazar ve şair Enis Batur ve KEDİ dergisi adına da ben. Söyleşiyi yöneten Akgün Akova değişik şair ve yazarlardan örnek şiir ve metinler okudu ve ilkin, 'Kediciklerim' adlı bir kitabı bulunan Gülper Refiğ'e, kedilerle dostluğunun nasıl başladığını sordu.

Gülper Refiğ, kendisinde kedi sevgisinin herkes gibi başladığını, yani bir kedinin gelip onu seçtiğini belirtti: "Bahçemize bir kedi geldi, şaşı ve hamileydi, acıma duygusuyla ona yemek verdim. Kedilerle ilk ilişkim böyle başladı, daha sonra bu kedi doğurdu ve çoğaldılar...

Baştaki acıma duygusu zamanla sevgiye dönüştü, gerçekten de kendilerini sevdirmek konusunda çok yetenekliler.

Kedilerin olağanüstü hayat koşullarının altında çok kendilerine mahsus dünyaları olduğunu gördüm; bunlardan insanların çıkaracağı dersler olduğunu düşündüm. Onların o çok kötü hayat koşullarına rağmen dirençlerini yitirmediklerini gördükce sevgim hayranlığa dönüştü. İşte bu hayranlığımdan ötürü onların hatıralarını yazmaya başladım."

Enis Batur ise, "Kediler Krallara Bakabilir" adlı kitabı dolayısıyla sorulan bir soruyu cevaplarken şunları söyledi: "Ben aslında tipik bir kediperest değilim. Hemen hemen hayvanların her türüyle aynı yoğunlukta ilişkim var. Kedilerle olan ilişkimde ayrıcalıklı bir yan bulunmuyor; o kitabımda kedi biraz daha ön plana çıkıyorsa da o deneme aslında siyasal bir yazıdır, oradaki kedi bendim, kral da o sıradaki rejimdi.

Pek çok hayvanla olduğu gibi kediyle de haşır neşir olduğum dönemler oldu, kedilerle bir arada yaşamayı denedim ama bu girişimim başarısızlıkla sonuçlandı. Kediyle gerçek anlamda bir ilişki kurulması bekleniyorsa bu son derece güç bir şey."

Enver Topaloğlu

Genel olarak "insanların kedilere bakış biçiminden" pek hoşlanmadığını vurgulayan Enis Batur, kendisini tedirgin edenin, "kedilerin başka şeyler gibi sevilmesi" olduğunu belirtti: "İnsanoğlunun canlılar dünyasına bakışında tuhaf bir ayrımcılık var. Örneğin soykırım boyutuna varan böcek düşmanlığını düşününce çifte standart tutumunu daha iyi anlamak mümkün. Mesela hamam böceğinden pek hoşlanan yoktur, insanoğlu onlara kem gözle bakmaktadır. Onların pis olduğu kanaatindedir ama hayatımızın içinde en az kediler kadar fiilen yer tutan hamamböceklerini tanımak için bir çaba gösterdiğimiz pek söylenemez.

Hakaret amacıyla insanlara ayı, eşek, öküz diye hitap etmek kendimizi merkeze koyup öteki canlı türlerinin tümünü hayvan diye tanımlama saplantımızdan kaynaklanır.

Bu ayrımcılık insanoğlunun etrafındaki canlılara bakışını belirlediği için beni tedirgin ediyor, yoksa hamamböceklerinin de kediler kadar sevimli olduğu propagandasına girişmiş değilim! Ben kedilerle ilgilendiğim kadar örümceklerle de ilgilendim; kedilerle kurduğunuz ilişki türünden bir ilişkiyi örümceklerle kuramazsınız. Zaten bir canlı türüyle kurduğumuz bir ilişkiyi bir başka canlı türüyle aynı şekilde kurabileceğimizi düşünmemeliyiz."

Hakaret amacıyla insanlara ayı, eşek, öküz diye hitap edilmesi üzerinde duran Enis Batur, bunun kendimizi merkeze koyup öteki canlı türlerinin tümünü hayvan diye tanımlama saplantımızdan kaynaklandığını söyledi... Hayvanlara karşı farklı tutumlar üzerinde duran Batur'un Venedik'teki bir gözlemi de şöyle: "1986 yılında Venedik gezimde afiş satan bir dükkanda bir afişe gözüm takıldı, anladım ki bir yıl önce Venedik'te kedi sayımı yapılmış. Kedilerini sayan toplum insanlarını daha çok sayar diye düşündüm. Kedilerini sayanlarla kedilerini yakanlar arasındaki fark da bize ait bir farktır."

Söyleşide Kedi dergisi de, en çok konuşulan konular arasındaydı: Akgün Akova, Kedi der-

gisinin yayımlanacağını duyduklarında pek ciddi olmayan bir şey düşündüklerini belirtti ve Kedi'nin amaçlarını anlatmamı istedi. Söyleşide Kedi dergisi hakkında anlattıklarımı, burada Kedi okurlarına yinelememin bir anlamı yok sanırım. Kedi'nin çıkış amaçlarını ve ne yapmak istediğimizi ilk sayımızda sizlerin de izlediği şekilde aktardım...

Daha sonra Gülper Refiğ, "doğanın henüz pek iyi kavrayamadığımız bir alem olduğunu" belirterek şunları söyledi:

"Enis bey de Enver bey de, kedi-insan ilişkisine değindiler.

Ben biraz da doğa üzerinde durarak kedilere gelmek istiyorum: İnsanlar da hayvanlar da, olağanüstü esrarlı bu alemin sahibi değil, bir parçasıdırlar. Yüzyıllarca bu böyle gitmiş; 20. yüzyıla gelindiğinde bir şeyler olmuş, bu güzel alemi insanlar bozmuşlardır.

Postu, deriyi, dişi, kozmik sanayi için bencilce kullanan insanlar diğer canlıların yaşama hakkını hiçe saymıştır. Bu da doğadaki düzenin bozulmasına neden olmuştur. Bence yapılması gereken, bundan sonra doğayla ve diğer canlılarla barış içinde bir arada yaşamanın yolunu bulmaya çalışmaktır.

Ben yine kedilerle ilişkime döneyim: Enver beyin de dediği gibi, şehirlerde yaşıyoruz. Şehirlerde doğayla ilişkimizi kurup sürdürdüğümüz birkaç bitki türünden başka, hayvanlar ve özelde de kediler var. Kedilerin tarihçesine baktığımızda uygarlıklarla birlikte varolduklarını görüyoruz. Başlangıçta baştacı ediliyorlar, Eski Mısır'da kediler kutsal sayılıyor; firavunlarla birlikte mumyalanıp gömülüyorlar. Yalnızca ilkel toplumlar kediyi lanetleyip onu horlamışlardır, kediler dünyanın gelmiş geçmiş bütün medeniyetlerinde ayrıcalıklı yere sahip olmuşlardır

Leonardo da Vinci 'doğanın başyapıtı' diyor kediler için. Yine Mark Twain'in çok güzel ve anlamlı bir sözü var: 'Eğer insan kediyle çiftleşirse bu, insan için evrim olur ama kedi soyu mutlaka yozlaşır' Enis Batur, Gülper Refiğ'in sözlerine cevap olarak, kediseverlerin çoğuna ilk bakışta alışılmadık ve uzak gelecek şeyler söyledi. Ne var ki, ilk bakışta öyle görünse de, Kedi'cilere çok uzak düşmüyordu düşünceleri:

Gebze Belediyesi Edebiyat Etkinlikleri-10. Soldan sağa: Gülper Refiğ, Akgün Akova, Enis Batur, Enver Topaloğlu

"Ben şimdi kendimi sinmiş bir kedi gibi hissediyorum. Gülper hanım maşaallah aslanlar gibi savundu kedilerle kediperestleri... Benim kediperestlere bir itirazım yok, benim itirazım insanlara. Kedi örneğinden yola çıkarak insan üzerine konuşmağa başladım mı, kediperestlerin tüylerini diken diken eden şeyler söylemek durumunda kalıyorum. İnsanın kendi içinde bir takım farklılaşmalar yaratarak etrafındaki canlılara bakması, ona bir takım simgesel değerler yüklemesi, kültürel açıdan bana da ilginç geliyor. Örneğin insanoğlunun 3 bin 4 bin yıl kediye köpeğe yüklediği anlam bana çelişkili ve şiddetli geliyor. İtirazım buna. Yani kendisini pek seven insanoğlunun, diğer canlılara da o biçimde bakmak istemesine... Kedilerle ilgili ayrımcılık yapıldığını görmek güç değil, bu da insanoğlunun kendi estetik algılayışından kaynaklanıyor. Belki fantezi adına kör-topal-şaşı kedi besleyenler vardır, ama çoğunluk bunu yapmıyor. İnsanların kendi kendilerine bakışındaki estetik kaygı, kedilere bakışında da beliriyor...

Kediyle ilişki kurmak konusunda çeşitli tanımlamalar getirilir. Örneğin nankörlükleri. Enver de söz etti, insanın at gibi, köpek gibi

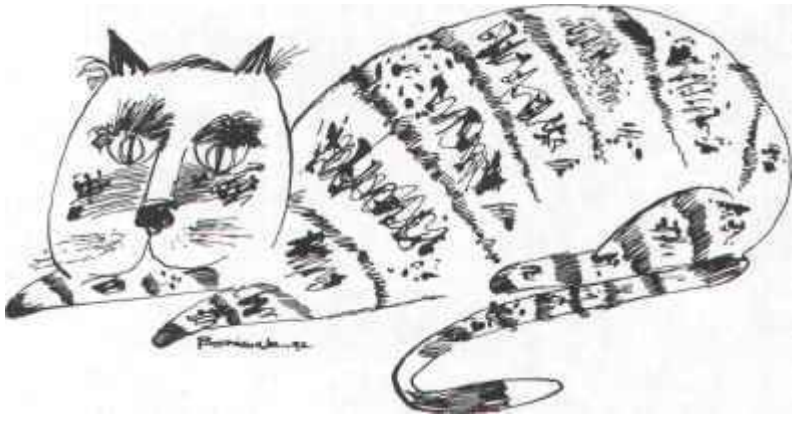

itaate daha yatkın canlı türlerini seçmesi, belki gerçekten onlar üzerinde kendi iktidarını gösterme şansını daha fazla elde etmesindendir, ama öte yandan kedi besleyenlerde şöyle bir şey görmüyor muyuz acaba, diye soruyorum: 'Kediye kendi iktidarını verme iktidarını kullanmak' gibi bir şey. Ben onun iktidarına tahammül edebiliyorum bu iktidarı da kullanıyorum... İşte bu beni düşündürüyor. Şundan düşündürüyor: İnsanın çevresiyle şiddet ilişkisi içerisinde kedilerin de örnek olarak kullanıldığına tanık olduğumuz yapıtlar var. Edebiyatımızdan birkaç örnek vermek gerekirse, Erhan Bener'in bir romanı var, Yusuf Atılgan'ın filme de alınan bir yapıtı var... Bu yapıtlarda kediyle ilgili ciddi şiddet sahnelerine rastlıyoruz. Erhan Bener'i tanımıyorum ama, Yusuf Atılgan'ı tanıdım. Çevresiyle şiddet ilişkisi kurmak şöyle dursun, son derece yumuşak birisiydi. Ama bu, Yusuf Atılgan'ın kendi içinde potansiyel olarak -herkeste olduğu gibi- bir şiddet çekirdeği taşımadığını gösterir bir şey değildir. Nitekim böylesine bir sahneyi kurgulamak bile, başlı başına bir iştir. Bir kediyi öldüresiye kovalamayı, onunla canhıraş bir kavgaya girişmeyi, sonunda da hunharca öldürmeyi kurmaca katında düşünmek için bile bunu bir anlamda 'yaşamak' gerekir. İnsanın kendi içindeki şiddet potansiyelini kedi üzerinde sınadığının başka örnekleri de yok değil tabii."

İletişim'den

AY ÇÖREĞİ

Teknoloji, dil ve iletişim üzerine denemeler

MUSTAFA ARSLANTUNALI

Bu kitapta yeralan denemeler, dil, fizik, kimya, biyoloji, bilgisayarlar, toplumsal bilimler, yapay zekâ -ve tabiî edebiyat- gibi, ilk bakışta birbirleriyle ilintisiz alanlar üzerinde geziniyor. Oysa biyolojik evrimden bilimkurgu geleneğine, olasılıklar kuramından kültürel değişime, sibernetikten bizzat yazma uğraşına dek bütün bu gezi uğraklarının iki anahtar sözcükte odaklandığını söylemek mümkün: Teknoloji ve iletişim. *Ay Çöreği*'ndeki denemeleri ortak paydada toplayan, 'tek bir metin' haline getiren bir öğe, hepsinin aynı edebî ve insanî kaygıları barındırmaları; "kendi hakkında çok şey söyleyebilen" denemenin imkânlarını kullanarak bütünsel bir bakışa erişmeye çalışmaları. Ve tezlerden, önermelerden çok, soru işaretleriyle gezintilerini sürdürmeleri: Kimi zaman, 'teknik' konuların da coşkulu, gündelik ve ilginç olabileceğini kanıtlayan uçarılıkla daldan dala atlayarak; kimi zamansa daha iyi bir dünyaya varma yolunda tüketilmiş, harcanmış olasılıkların verdiği hüzünle duraksayarak.

İletişim Yayınları

Klodfarer Cad. İletişim Han 34400 Cağaloğlu İstanbul Tel. 516 22 60 • Fax: 516 12 58

HERŞEY
YAYINCILIK

CUMARTESİ YAYINLARI

HENRI TROYAT
ÖLÇÜSÜZ DOSTLUK

"Bernard'a sekiz sayfalık bir mektup yazdım. Kendi kendime konuşuyormuş gibi her şeyi anlatıyorum ona. Her şey, ama aslında hiçbir şey. Çünkü o yokken günlerim bomboş geçiyor. Sanki bir katalizör o, günlerimin güzelleşmesi için gerekli olan bir katalizör. O gidince kış uykusuna yatıyor gibiyim."

ALBERTO MORAVIA
MEÇHUL TANRI

"Tabuların büyük ölçüde ortadan kalktığı günümüzde konusu gerektirdiği halde cinsellikten sözetmeyen yazarlar, politikadan konuşmanın yasak olduğu bir diktatörlüğün devrilmesinden sonra susmayı sürdüren vatandaşlara benziyorlar."

SAMİ BAYDAR
DÜNYADAN ÇIKIŞ YOLLARI

"Önceden bunları yazdığım için şimdi tekrar yazamıyorum. Önceden bıktığım için tekrar bıkmanın anlamı yok. Önceden sevdiğimi söylediğim için şimdi tekrarlamak gerek. Şimdi tekrar tekrar söylüyorum; çemberin iki ucu birleştiğinde ben yokolacağım."

TARJEİ VESAAS
TÜRKÇESİ MELİH CEVDET ANDAY
BUZ SARAYI

Işıklar ve ışınlar, senden bana, benden sana mı, yoksa yalnızca benden sana mı yansıyor... Aynaya giriyor, sonra gene çıkıyor, bunun ne olduğu üstüne ne bir cevap, ne de bir açıklama. Bu somurtuk kırmızı dudaklar senin dudakların mı, hayır değil, benim dudaklarım, ne kadar da benziyorlar birbirlerine!

İSKENDER SAVAŞIR
MASALDAN SONRA

"Anlam bakımından, anlaşılabilirlik bakımından bir enkazı andıran bu hayatın yine de sahip olduğu kendine özgü lezzeti anlatabilmek isterdim."

PAZARTESİ KİTAPLARI

İSKENDER SAVAŞIR
AŞK VE İŞ
(ŞİİR)

SALİH ECER
İHTİMALEN
(ŞİİR)

Yonca Pazar günü toplanır insan Pazartesi. Peygamber çiçeği bilmeden ölür.

Kedice

Kediler Türkçe bilmez!

Ama 'dilsiz' filan da değillerdir; konuşurlar, gövdeleriyle, kuyruklarıyla... kedilikleriyle bütün dertlerini anlatabilirler. Kedinize Türkçe ya da İngilizce öğretemeyeceğinize göre, iyisi mi siz biraz "Kedice" öğrenmeye bakın.

"Kedice" eğitiminin bu ilk dersinde temel kuralları ve en genel 'cümleleri' sunuyoruz.

Kuyruk Sohbeti

Türkçesi

Ucu hafifçe oynayan düz kuyruk

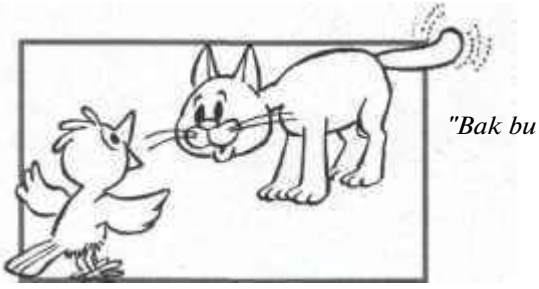

"Bak bu çok ilginç"

Gövdeyle dik açı yapan kuyruk

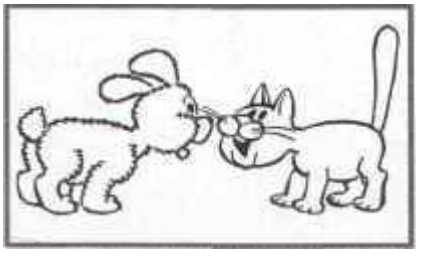

"Merhaba, seni gördüğüme sevindim"

• Sinirli bir şekilde ucu kısa geliş gidiş ler yapan kuyruk

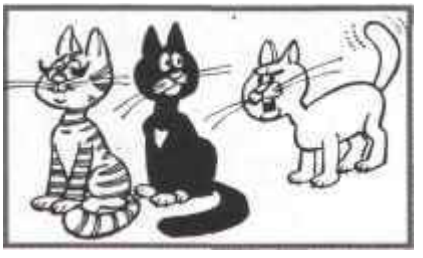

"kızmaya başlıyorum ama"

• Bir yandan diğer yana sallanan enerji dolu kuyruk

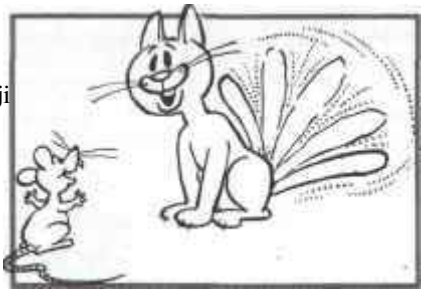

"Senden hoşlandım"

Tüyleri kabarmış kıvrık bir kuyruk

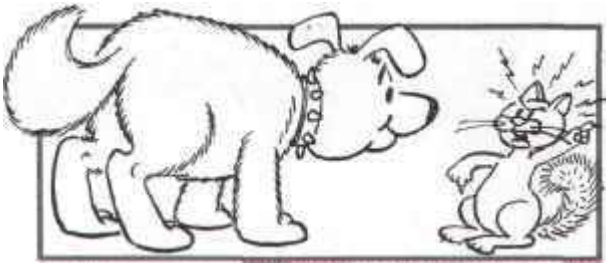

"Burası benim mekânım, bunu sakın unutma"

Sarkık ve kabarık tüylü kuyruk

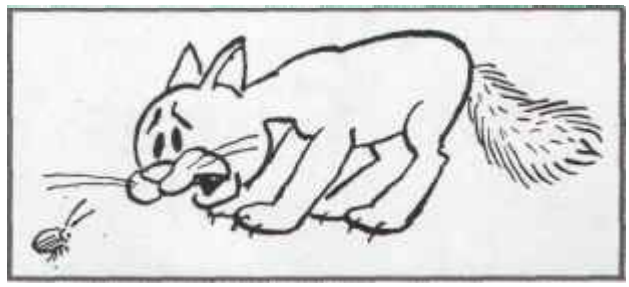

"Korkuyorum"

Gövde Dili

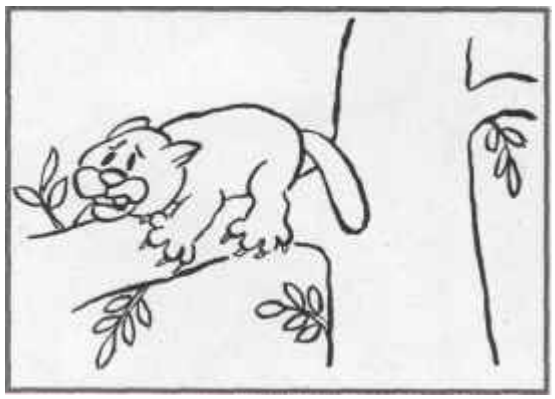

• Kulakları kafasının arkasına doğru yamyassı yapışmış kedi yardım istemektedir.

• Gövdeyi ya da başı bir cisme sürtmek, kedinin alanını belirlemesidir. Eğer bir kedi yavrusu sevgiyle bacaklarınıza sürtünüyorsa *"Sen benimsin"* şarkısını mırıldanıyordun

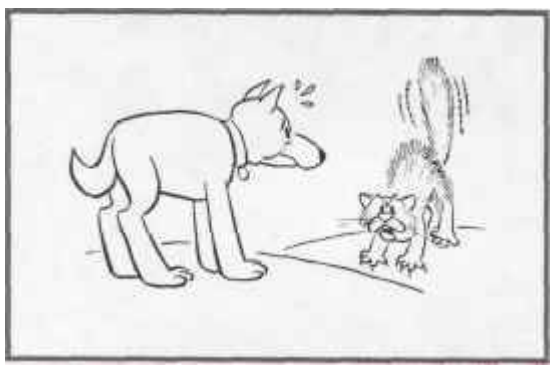

• Büyümüş göz bebekleri, gerilmiş bacaklar, elektrik çarpmış gibi titreyen kuyruk ve kamburlaşmış bir sırt, tek bir anlama gelir: *"Olduğun yerde kal yoksa saldırırım!"*

• Sırt üstü yatıp yerde bir o yana bir bu yana yuvarlanan, size karın tüylerini gösterip ilginizi çekmeye çalışan bir kedi *"Sana karşı güvenim sonsuz"* demektedir. Yine de temkinli davranın; karın bölgesi kedilerin en duyarlı oldukları bölgeleridir. Bir tokat ya da pençe yiyebilirsiniz.

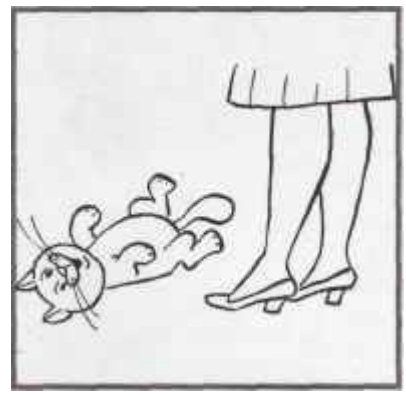

Ses Tonları

• Guruldama *"Mımm,bu harika bir duygu"*ya da *"Sen benim en çok sevdiğim insansın",* anlamına gelir. Ancak kedilerin bazan ağrı ya da sızı nedeniyle de guruldadıkları bilinir.

• Annelerin yavrularını toparlamak için neşeli bir tonda minik minik çıkardıkları ses,aynı zamanda erişkin kedilerin sahiplerine *"merhaba"* demelerinin bir işaretidir.

• Çenenin titremesiyle birlikte gelen kesintili miyavlama, kedinizin av üstünde olduğunu, *"Ah, işte öğle yemeğim beni bekliyor"* diye keyiflendiğini belirten bir tonlamadır.

Kalbe Giden Yol...

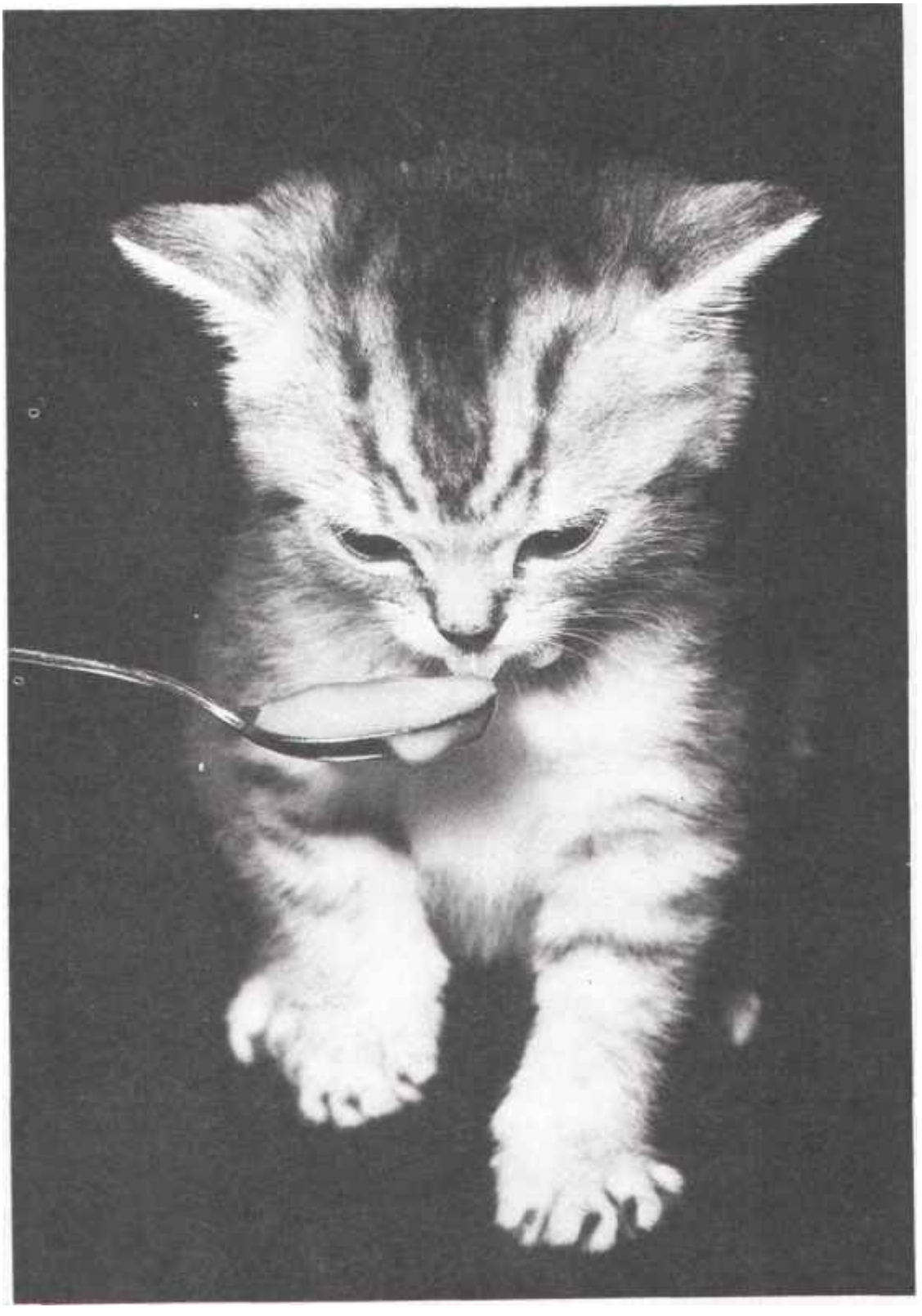

Annesiz kalan yavrulara öncelikle vücut sıcaklığında süt, kalsiyum, D vitamini ve fosfor içeren tablet ya da granüller, şekerli yumurta sarısı verilmelidir.

***Kedi:* Yeni doğan yavru kedilerin beslenmesi konusunda neler önerirsiniz?**

Ahmet Tahiroğlu: Yeni doğan yavruların beslenmesi tamamıyla anneye bağlıdır. Yavru kediler gözlerini açıncaya dek anne memesini güdüleriyle hareket ederek bulurlar ve emmeye başlarlar. Bu dönemde beslenme daha çok anne için önemlidir. Kemiklerden mobilize olacak, vücuttan emilecek olan kalsiyum, fosfor ve D vitamini anneye vitamin takviyesi şeklinde dışarıdan verilmelidir. Çok yavrulu doğumlarda tüm yavrulara yetecek sütü anneler karşılayamıyabilir. Böyle durumlarda her iki taraf için de kötü sonuçlar ortaya çıkabilir. Annenin kendi sağlığını koruyabilmesi ve süt verebilmesi için süt, beyaz peynir, yoğurt ve çiğ şekerli yumurta ile beslenmesi, onun süt verimini arttıracaktır. Anne yiyeceğinin içine kalsiyum, fosfor ve D vitamini içeren ilave vitaminlerin eklenmesi yararlı olacaktır.

Annesiz kalan yavruların beslenmesi konusunda dikkat edilmesi gereken şeyler nelerdir?

Şehirlerin kalabalıklaşması, kedilerin yaşam alanlarının kısıtlanması ve insanlar tarafından eskiye oranla daha. fazla rahatsız edilmeleri, anne kedilerin yavrularına gerektiği gibi bakamamalarını da getirdi. Bu durumda yavrulara öncelikle vücut sıcaklığında süt, kalsiyum, D vitamini ve fosfor içeren tablet ya da granüller, şekerle yumurta sarısı verilmelidir.

Bir kedi hiç bir şey yemeden içmeden ne kadar yaşayabilir?

Yavru kediler en fazla oniki saat. Erişkin kediler ise bir hafta süreyle yaşıyabilirler. Çevrelerinde bulabildikleriyle idare etmeye çalışırlar, sinek, böcek, ot ve fare gibi.

Kedi beslenmesinde çeşitlilik ne kadar önemlidir?

Tüm canlıların beslenmesinde çeşitlilik şarttır. Tek yönlü beslenmek bütün canlılar için zararlıdır. Etin yanısıra, süt, beyaz peynir, yumurta ve sebze de gereklidir. Kedi, önceleri sebzeye itiraz edebilir, ancak sebzeler köfte içinde ezilerek yedirilebilir.

Hamile kedi için özel bir diyet uygulamaya gerek var mı?

Kedinin yetişme tarzına bağlı. Hamile kedilerin mineral, protein, vitamin ve kalsiyuma daha fazla gereksinimi vardır. Bağırsaklarda uzun süre kalan yiyecekler ve çiğ ciğer ya da et verilmemelidir, çünkü kabızlığa ya da gaza neden olabilir. Daha çok beyaz peynir, balık, tavuk, ve sebze gibi sindirimi kolay olan yiyecekler verilmelidir.

Önceden paketlenmiş ya da konserve kedi mamalarının olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?

Aslında Türkiye'de, piyasada görülen konserve mamalar 0-1 yaş arası kedilere verilmemesi gereken konserve mamalardır. Bunları pazarlayan şirketlerin önceden veterinerlere danışması gerekir. Örneğin altı aya kadar olan yavruların yiyebileceği türden özel mamalar vardır. Bunların piyasaya sunulması gerekir. Piyasadaki mamalar erişkin kediler için pek zararlı olmayabilir ancak bu mamalar içinde kedilerin hoşuna giden bazı maddeler vardır ve kediler sanki bağımlılık kazanmış gibi diğer yiyeceklere ilgi göstermezler. Bu da kedi sahibini manen ve maddeten sıkıntıya sokabilir.

Ne Tür Bir Menü

Ortada: Şef aşçı Bay Tekir Tava; solda: Aşçı yardımcısı Sarman Hayri Bey, sağda: Besin uzmanı Kara Mustafa Bey... Günün yemeğini hazırlamakla meşguller.

Gerçi, kediler temelde etoburdurlar: Ağız, çene ve diş yapıları hayvan eti, yani masif et yemeye uygundur. Ancak asırlardır insanlarla birlikte yaşayan kedilerin yemek yeme alışkanlıklarında değişiklikler olmuştur. Bunun en açık kanıtı da evcil kedinin bağırsağında meydana gelen uzamadır. Vahşi kedilere göre, evcil kedinin bağırsağı 90 cm. daha uzundur.

Ortalama büyüklükte bir kedinin sağlıklı bir yaşam sürebilmesi için günde 350 kaloriye ihtiyacı vardır. Bu, ortalama yetişkin bir insanın ihtiyaç duyduğu miktarın yaklaşık üç katıdır?. Konserve kedi mamalarının 400 gramı, yağlı taze kırmızı etin 200 gramı bu miktarı içerir. Kediler eğer sağlıklı ve dengeli besleniyorlarsa, dışarıdan vitaminle desteklenmelerine gerek yoktur. İnsanlar gibi kedilerin de, meyve ve sebzenin yanısıra, karbonhidrat ihtiyaçlarını karşılamak üzere, ekmek, kuru pasta, ya da buğday ürünleri gibi maddeleri menülerinden eksik etmemeleri gerekir.

Kedinizin dengeli beslenmesinde göz önünde bulundurulması gereken önemli noktalar şunlardır:

1. Et

Kediler her türlü eti sever. Çok yağlı olmamak şartıyla her çeşit eti pişmiş (buğulama veya kendi suyunda pişmiş) ve küçük parçalara ayrılmış olarak verebilirsiniz. Ayrıca etin suyunu kuru mamanın ıslatılmasında kullanabilirsiniz. Et artıklannı kedinize vermekten sakının.

2. Balık

Kedi balığın kokusunu çok uzaklardan da olsa hemen alır. Eğer menüde balık varsa, mutlaka pişmiş olmalı. Çiğ balık, B 1 vitaminini etkisiz hale getiren thiaminase adlı bir enzim içerdiğinden, kedinize çiğ balık yedirmeyiniz. Eğer haşlayıp verirseniz, içindeki besleyici maddeler ölür.En iyisi ızgara yaptıktan sonra vermektir. Besili, hazmı kolay ve fosfor açısından oldukça zengin olan balığı verirken kılçıkların ayıklanmış olmasına dikkat edin!

3. Tavuk

Kedi tavuğu da çok sever. Hazmı kolaydır, ve kalorisi uygundur. Kemiklerin mutlaka ayıklanması gerekir. Özellikle, ishal olan kediler için yararlıdır.

4. Sakatat

Kediler sakatata bayılır. Akciğer kalori açısından daha düşüktür. Zayıflaması gereken kedilere verilebilir. Ancak, vitamin ve protein açısından çok zengin olan karaciğerde yüksek miktarda A vitamini olduğundan, haftada ancak bir-iki kez verilmelidir. Özür dileriz Minnoş!

5. Peynir

Mükemmel bir besindir. Çok yağlı peynir az miktarda verilmeli, ya da yağsız peynir verilmelidir. Otlu peynir gibi fermente olmuş peynirlerin verilmemesi gerekir.

6. Yumurta

Çiğ yumurta beyazının içinde B vitaminini nötralize eden kimyasal bir madde olduğu için kedinizin menüsünde yeri yoktur. Çiğ yumurta sarısına diyecek bir şey yok! Haftada iki tane yeterlidir.

7. Sebze

Hazım için gereklidir. Ancak kedinizin sebzeleri homurdanmadan yemesi için pişmiş et ile karıştırmanız gerekir. Kedinizin vejeteryan olmasını beklemek fazla iyimserlik olur!

8. Hamurişi

Pilav, makarna, ekmek gibi besinler, kedilerin enerji sağlaması açısından önemlidir. Fazla kilolu kedilere verilmese de olur.

9. Tatlılar

Kediler tatlı yiyeceklerden pek fazla anlamaz-

KEDİLER NEDEN OT YER?

Aslen etobur olan kedilerimizi bahçede ya da evdeki bitkilerimizi yerken bir çok kez görmüşüzdür. Bu davranış bir çok uzmanın ilgisini çektiyse de şimdiye kadar, nedeni konusunda net bir cevap yoktur. Yıllardır kabul edilen açıklama ise, kedilerin, yalanırken yuttukları kılı kusabilmeleri için bu otların kusturucu özelliğinden faydalanmalarıdır. Başka bir açıklama ise otun kedilerin mide rahatsızlıklarına iyi gelmesidir.

Son olarak ve en mantıklı gözüken açıklama ise otun, ette bulunmayan kimyasal bir madde içermesidir. Bu madde folik asit denilen bir vitamindir ve hemoglobin üretiminde önemli bir rol oynadığı için çok gereklidir. Kedinin gelişimi açısından oldukça önemli olan bu vitaminin sağlanması için bahçesi olmayan kedi sahipleri dairelerinde bir saksıda ya da kapta ot yetiştirebilirler.

lar. Ancak hiç ağızlarına tatlı koymadıkları önyargısı da pek inandırıcı değildir. Kedilerin, yiyecekleri yemeklerden hoşlanıp hoşlanmıyacaklarını anlamaları için ille de yemeği tatmaları gerekmez. Şöyle bir koklamaları yeterlidir. Bu nedenle, "Hiç olmazsa bir deneseydin!" diye yırtınmanız boşunadır. Tatlı yiyeceklerin fazlası görme bozukluğuna neden olacağından, kediniz sizin gibi tatlı düşkünüyse onu frenleyiniz!

10. **Süt**

Kalsiyum ve protein açısından önemli bir gıda olan süt, bazı kedilere iyi gelmeyebilir. İnek sütündeki laktoz (süt şekeri) bazı kediler için allerjik olabilir. Ayrıca yavru kediler için sindirimi zor olduğundan ishale neden olabilir. Taze süt kaynatılmalıdır. Çiğ süt verilmemesi tavsiye edilir. Servis yapmadan önce suyla 1'e 2 oranında karıştırınız! Henüz yoğurt ikram etmediyseniz hemen verin buna bayılacaktır!

11. Su

Kediniz için su temel gıdalardan biridir. Temiz bir kapta günde bir kaç kez değiştirilmiş su bulundurulmalıdır. Gerçi, kedilerin su ihtiyaçlarını mutlaka kendi kaplarına konulan suyu içerek giderdiklerini düşünmek yanlış olur. Kediniz size çaktırmadan evde bulabildiği tüm su birikintilerinin tadına bakıyordur. Zararlı olabilecek olanları ortadan kaldırın!

BAHAR TABAĞI

Bir tencere içine havuç, kabak ve patates rendeleyin. Yaklaşık 50 gram kıymayı, orta ateşte karıştırarak hafifçe kavurun. İçine sırasıyla rendelediğiniz havuç, patates ve kabağı ekleyin. 20-30 dakika pişirin. Kediniz bu leziz karışımı iştahla silip süpürecektir. Servise sunmadan önce üzerine peynir serpiştirebilirsiniz

KEDİLERDE İŞTAHSIZLIK

İştahını kaybeden bir kediye hemen hasta tanısı koymak doğru değildir. Bu durum bir yolculuk sonrası ya da sıcak ve nemli havanın verdiği rahatsızlıktan kaynaklanabilir. Özellikle dişi kediler ha-a serinleyene kadar yemek yemeyi unutabilirler. Kedinin kendisine verilen yemeği redetmesinin bir başka nedeni de 'şımartılmış' olması olabilir; özellikle balık ve et gibi yemekler hassas kedi bununun hemen farkına varacağı türden kimyasal bir koku üretirler. Kediniz yemekte bu kokuyu alamazsa yemeği rededebilir. Eğer bu açıklamaların hiç biri varolan duruma uymuyorsa kedinizin bir aşağıdaki sokakta oturan ve pişirdiği tavuk taşlıklarının şöhreti sizin sokağa kadar ulaşmış olan yaşlı hanımla ilişkisini araştırın. Çifte reverzasyon, yedikleri yemeğin kalitesi ve tadı konusunda çok hassas olan ve iyi yemeğe çok çabuk alışan kedilerde düşündüğünüzden daha sık ortaya çıkan bir durumdur. Sizin önerdiğiniz yemek önceden paketlenmiş hazır yemeklerden ibaretse kedinizin komşularıyla olan ilişkilerini daha detaylı araştırmanızı öneririz.

Bütün bunlara rağmen kediniz hazırladığınız taze ürünlerden oluşmuş yemeği yarım günden daha fazla bir süre yememezlik ederse ve yukarıda bahsedilen olasılıklardan hiç biri geçerli değilse, hasta olabilir. Bu durumda iştah kaybıyla beraber kusma, kabızlık gibi başka belirtiler olup olmadığını kontrol edin. Unutmayın böyle bir durumda iştah kaybının nedeni çok farklı hastalıklardan kaynaklanabilir. Eğer kedinizin iştahı 3-4 günlük bir süre içinde belirgin oranda bir düşüş gösterirse ya da yukarda söylediğimiz gibi 1 günlük süre içinde hiç bir şey yemezse ve bununla birlikte başka belirtiler de varsa bu durum acil bir durumdur: **SOS!** Vakit kaybetmeden bir veterinere başvurun. Eğer gelişmelerden bizi de haberdar ederseniz seviniriz!

Beyaz Bir Nokta

Soğuğu yağmuru bol, nemrut bir günün akşamı, Kadıköy'den evime doğru yol almaktayım. Rüzgarın şiddeti dizi dizi kırmızı tablalarda poşetlenmeyi bekleyen öldürülmüş balıkları bile zangırdatıyor. Göğün karanlığı Konservatuarın cırtlak pembesinin bile iflahını kesmiş. Tepeme kadar çıkan çamur zaten sıkılmış olan ruhuma bir kat daha siyah çekiyor. Ama sokakların kıvrımlarından hızla tırmanırken, sokak lambalarının aydınlatmadığı sokağı ve karaltıyı koca bir şimşek aydınlatıveriyor...

Bir karaltı...

Siyah...

Islak...

Tostoparlak, kedi biçiminde.

Sanki hızla yağan yağmur sokağın çöpleriyle beraber onu da yokuş aşağı süpürüverecek...

Bu manzara içimin sıkıntısını ikiye katladığından yoluma devam ediyorum.

Takip ediliyorum. Önüme düşen gölgeme bir de kuyruk eklenmiş. "Miyaw"ı da cabası. Tüm ciddiyetimi takınarak arkama dönüyorum.

Bak Kedi Efendi, zaten içim kararmış. Sen de kapkara, gözünün birinin, kuyruğunun ucunun beyazı neye yarar... Yalnız kalmak istiyorum.

Oturuyor. Kuyruğunu önüne alıp, beyaz ucu tık tık yere vurmaya başlıyor. Kararlı. Vazgeçmeyecek. Bıyıklarından ve kulaklarından süzülen şıpşıplar kuyruğun tık tıklarına eşlik ediyor.

O inatçı ise ben daha inatçıyım. Adımlarımı hızlandırıp yoluma devam ediyorum ve gölgemdeki kuyrukla beraber apartmanın önüne geliyoruz.

Paçalarımdan süzülen sularla kuyruğun ucundan damlayanlar beraberce bir birikintinin içine doğru kayıyor. Anahtarımı çıkarıp kapıyı açıyorum... Ruhuma eklediği sıkıntıya ve yalnız kalma arzuma yaptığı saldırıya karşı kazandığım zaferin sevinciyle "Bamm" diye apartmanın kapısını kapatıyor ve daireme giremiyorum...

Sıkıntım üçle, beşle çarpılıyor. Tık tıklar ve şıp şıplar kapattığım kapının ardında kalmak bilmiyor. Kapının camından dışarıya bakıyorum... Orada... Islak ve kararlı...

Duygularım ayaklanıyor, kanım alev alıyor ve aramızdaki kapı eriyip gidiyor...

Haydi gir.

Beyaz ucu havaya dikip, girişte çamurlu patilerinin izlerini bıraka bıraka mutfağa dalıyor.

Sana biraz süt ısıtayım, biraz da peynir ekmek, sen git de bir evi keşfet bakalım. Ortadan yok olmuş bile... Teklifsiz...

Karnını doyurduktan sonra bir koltuğa atlayıp kıvrılıyor ve keyifle mırıldanmaya başlıyor. Siyah koltuğa ne de yakıştı...

Bir elimde kahve bir elimde kitap ben de karşı koltuğa kıvrılıveriyorum.

Karşımda titreyen bir çene oynayan bıyıklar ve sallanan bir beyaz uç var...

Yağmur tüm şiddetiyle camları döverken, onun sıkıntıma beyaz bir nokta koyduğunu hissediyorum. Her mırıltısıyla yayılan, siyahı yutan bir beyaz nokta...

Beş on dakika koltukta sızıp kalmışım. Gözümü açtığımda o kucağımda...

Kaldırıp koltuğa geri mi koymalıyım... Sınırlar...

Kucağıma yayılan sıcaklık sanki daha yukarılara tırmanıyor...

Derin bir iç çekiyorum, yeşil gözlerini açıp, taa içime bakıyor...

Kendimi tutamıyorum artık... Onu okşamaya başlıyorum...

Tek derdi buymuş meğerse... Dokunmak ve sınırları aşmak...

Yağmurla gelen... İyi ki buradasın. Ve seni seviyorum.

Banu Seçkin / İstanbul

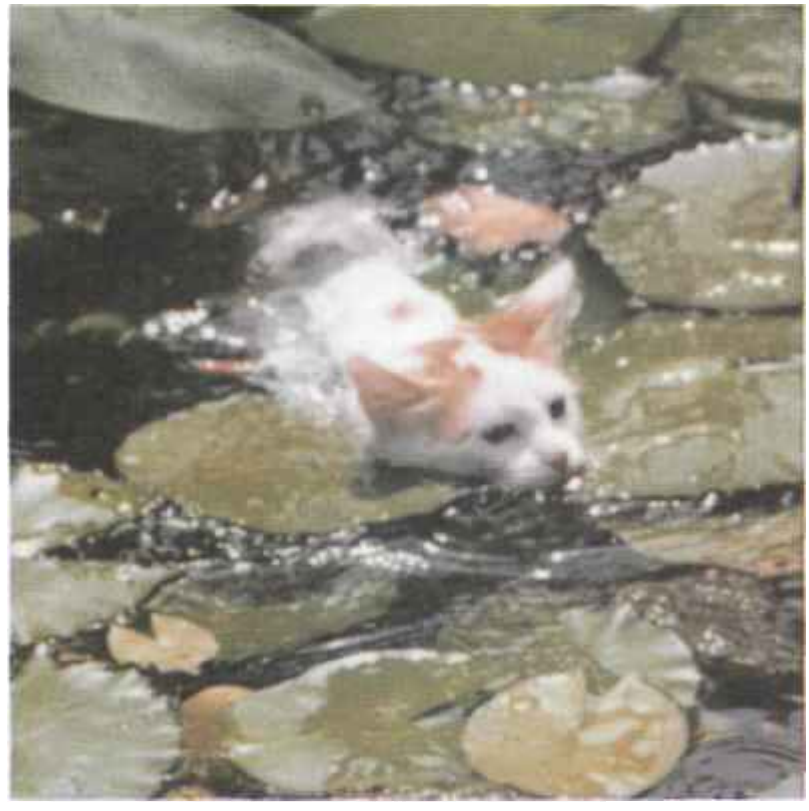

Van Kedisi ve

Tan Oral

Ülkemizdeki kedi türleriyle ilgili yaygın bir yanlışın düzeltilmesi gerekiyor. Van Kedisi denilince çoğu kişinin aklına, bir gözü yeşil bir gözü sarı, uzun beyaz tüylü bir kedi geliyor. Çünkü bu tanım, pek çok turistik ve magazin yayında da yine böyle yer alıyor ve böyle fotoğraflanıyor. Bu iki gözü ayrı renkteki kediler, ülkemizin bir değeri, bir özelliği olarak sunuluyor. Bunu THY tanıtım broşüründe bile bu biçimiyle görebiliyorsunuz. Bazı yerlerde de aynı fotoğraflar, Van ya da Ankara Kedisi gibi belirsiz alt yazıları ile sunuluyor. Gerçek acaba böyle mi?

Kedilerle ilgili tüm dünyada çok fazla yayın yapılıyor. Bunlar süreli dergiler, kitaplar, ansiklopediler, fotoğraf albümleri v.b. biçimlerde. Kedileri konu edinen bu yayınlar şöyle bir karıştırıldığında, Van ve Ankara Kedilerinin, özellikle de Van Kedisinin, bilinen kedi türleri arasında çok ayrı bir yeri olduğu hemen anlaşılacaktır. yayınlarda bu kedi türlerinin adları, genellikle Türk Van Kedisi ve Türk Ankara Kedisi biçimlerinde geçiyor. Yine özelllikle Van Kedilerinin yabancı ülkelerde üreticiler tarafından çoğaltılarak ihraç edildikleri de bu yayınlardan öğrenilebiliyor.

VAN- Van Kedilerinin özelliklerine gelince; bunların süt beyazı uzun tüyleri var, yeleleri daha gür, ayaklarındaki tüyler biraz daha kısa. Uzun tüyler diplere doğru yumuşak ve ipeksi bir dokunum kazanıyor. Ancak yüzlerinde, gözlerinin üst yanında ve kulaklarında sarı-kızıl lekeler bulunuyor Van Kedilerinin. Yüzlerinin ortasında beyaz bir akıtma var. Bazılarının bedenlerinin başka yerlerinde de sarı-kızıl lekeler olabiliyor ve bunlar cins bozukluğu belirtisi sayılmıyor. Yine uzun, uçuşan tüylü kuyrukları da tümü ile aynı sarı-kızıl renkte. Burun ucu, patiler ve kulak içleri nefis bir pembe, gözlerinin her ikisi de açık kehribar renginde ve göz kenarları pembe deri ile çevrili oluyor.

Van Kedilerinin en önemli yanları ise, başka hiç bir kedi türünde olmayan bir özelliğe sahip bulunmaları. Kediler genellikle sudan hiç hoşlanmazlar, nefret ederler. Van Kedileri ise tüm yayınlarda suyla oynamayı ve yüzmeyi seven tek kedi cinsi olarak anlatılıyor.

Yabancı yayınlarda, iki İngiliz üreticinin Van Kedilerine ilk kez 1956 yılında Van Gölü kıyısında rastladıkları yazılıyor. Bu kişiler, akraba olmayan iki çift kediyi ülkelerine götürerek, onları çoğaltmayı başarıyorlar. Van Kedileri uluslararası şampiyonalarda ise ancak 1969 yılından sonra görülmeye başlıyor. Yine bu yayınlardan birinde Lydia Russel adlı biri 1970 yılı ekim ayında Kayseri dolayında bulduğu hasta ve sakat bir Van Kedisi yavrusunu ülkesine götürerek ona nasıl hizmet ettiğini, baktığını ballandırarak anlatıyor.
Türkiye'de türlü yayınlara bakarak düşünüyorum da, kanımca Van Kedisi burada, ne-

Kediler Ne Diyor?

Van ve Ankara Kedilerinin karıştırılmaları konusunda kedilerin de görüşlerini aldık.

Sarman: Orta ve Doğu Anadolu yörelerinin özelliklerini taşıyan bu değerli tür birbirlerine karıştırılmamalıdır. Gerçek ergeç ortaya çıkar.

Siyami: Bazı kedilerin kendilerini Van ya da Ankara Kedileri olarak yutturmaları onlara sıcak bir yuva sağlamaktadır. Lütfen biraz hoşgörülü olalım.

Pamuk: Kedileri, özelliklerine göre türlere ayırmak ancak insanlara yakışan bir ırkçılık örneğidir. Önemli olan kedilerin ve insanların kardeşliğidir

redeyse hiç tanınmıyor. Van Kedisi'nin iki gözü ayrı renkte ve beyaz tüylü olduğu sanılıyor!

ANGORA-Ankara kedilerine gelince; Observers serisinden CATS adlı kitapta, Angora'lar türk Kedilerinden Van'larla karıştırılmamalıdır, tümcesinin altı çizilmiş. Bir başka uyarı da Cat Catolog'da; Angora Kedileri ile İran Kedilerinin karıştırılmamasının gerektiği söyleniyor. Deniliyor ki, doğal bir tür sayılan Türk Angora Kedisi, kedi türleri arasında en eski bilinenlerdendir. İran Kedisi ise Angora'nm, yakın doğudan belki de uzun tüylü bir Afgan kedisi ile birleşmesinin bir sonucu olmalıydı. Buna karşın lüks Iran Kedilerinin batıda tercih edilme nedeni ise Angora'ların çok nazlı olmaları ve batıda yaşayamamaları. Yine bir çok yayında yer alan kedicilerin teşekkürlerinden de anlaşılacağı gibi, Angora Kedisini yokolmaktan Türk Hükümetleri ve Ankara Hayvanat Bahçesi yöneticileri kurtarmış oluyor. Ankara Kedileri beyaz olabildikleri gibi başka renklerde de ve desenli de olabiliyorlar. Tüyleri her zaman uzun ve ipek niteliğinde.

Hayvanat Bahçesi Görevlileri bu kültürel mirasın gururu içinde bunlardan yalnızca saf beyaz renkli olanları seçip, onları da üç değişik göz rengine göre üretmeye çalışıyorlar; mavi, kehribar ve karışık. Amerikalı bir albay olan Walter Grant, Ankara Hayvanat Bahçesi görevlileri ile arkadaşlığı nedeni ile 1960'lı yıllarda iki çift Angora Kedisini ABD'ne götürmeyi ve onları üretmeyi başarıyor. Yarışmalarda şimdilik beyaz Angora'lar görülüyor ama zamanla diğer renklerinde yer almasının beklendiği söyleniyor.

Ankara Kedilerinin de, başka türlerde görülmeyen, ilginç özellikleri var. Bu kediler dolaşırlarken, uzun tüylü ve görkemli kuyruklarını bedenlerinin üstünde yatay olarak taşıyor ve çoğunlukla da bu kuyruk başlarına değiyor. Kuyruğunu yürürken sürekli selamlama duru-

Angora Kedisi

munda taşıyan standart özelliğe sahip tek tür olan Angora'lar gerçekten çok özel bir kedi sayılıyorlar. Herhangi bir kedide bulunabilen iki ayrı göz rengine gelince, güçlü bir görüşe göre, bu olay türsel bir ayrım değil. Ancak rastlantısal olarak ortaya çıkan genetik bir beyinsel bozukluğun sonucu.

Özetlersem Van Kedilerinin, yüzleri sarı-kızıl renkte lekeli, uzun gösterişli kuyrukları da sarı-kızıl renklerde, bedenlerinin diğer yanları ise uzun tüylü ve süt beyaz oluyor. Gözlerinin ikisi de aynı renk, kehribar rengi. Bu kedilerin en ilginç özellikleri ve ayrıcalıkları sudan çok hoşlanıyor olmaları.

Ankara Kedisi ise değişik renklerde olabiliyor. Ancak beyaz olanı korumaya alınmış ve üretiliyor. Mavi ve sarı gözlü olabiliyor. Tüyleri ipek yumuşaklığında. Bu kedilerin de ayrıcalığı kuyruklarını sırtlarında başlarına değecek biçimde yatay olarak taşımaları.

Bu yazıyı bitirirken, uzun, beyaz ve yumuşak tüylü üç hayvanın Ankara Kedisi, Ankara Keçisi, Ankara Tavşanı'nın bu ortak özelliklerinin yöresel nedenlerini de merak ettiğimi belirtmek istiyorum.

Van Kedisi YÖK'ten Destek Bekliyor...

Yüzyıllardır birlikte yaşadığımız Van Kedisi'nin değerini bize yabancılar kanıtladı denebilir. 1950'li yıllarda Batı'ya götürülen çiftlerin torunları Batı'da artık bir gelenek haline gelmiş olan 'Kedi Güzellik" yarışmalarında madalyaları birer birer toplamaya başlayınca biz de sahip olduğumuz zenginliğin değerini anladık. Kaynak bir defa anlaşılınca Van'a hem ziyaret hem 'ticaret' için gelen turistlerin sayısında hatırı sayılır bir artış oldu. Öyle ki, kendi ülkesinde sayıları hızla azalırken Batı'da, özellikle de Amerika'da Van Kedilerinin sayısında artış oldu. Bütün bu gelişü meler karşısında geçen yıl Van'da Kedi sevgisiyle tanınan bir aile, Göktürk Ailesi 'Van Kedilerini Koruma ve Yaşatma Derneği'ni kurdu. Dernek Başkanı Erol Göktürk'ün önemle üzerinde durduğu olay Van Kedisi'nin bir tür tarihi eser statüsüne sokularak yurtdışına çıkarılmasının engellenmesi. TBMM'de Van'lı Milletvekilleriyle görüşerek bu konuda bir kanun çıkarılmasına çalışıyor.

Kedilerin bilimle aralarının pek iyi olmadığı bir gerçekse de, hem bu ilişkinin sağlamlaştırılması hem de Van Kedilerinin gerçek özelliklerinin saptanabilmesi için Derneğin girişimiyle Van 100 Yıl Üniversitesi'ne bağlı olarak Van Kedisi Araştırma Merkezi kuruldu. Böylece uluslararası üne sahip Van Kedisine bilimsel açıdan yaklaşan araştırmaların başlaması bekleniyor. Ancak araştırma merkezinin verimli çalışabilmesi için -bu aralar kendisinin şiddetle desteğe ihtiyacı olan- YÖK'ün desteği şart, bu da henüz sağlanamamış durumda. Göktürk'ün anlattıklarına göre sadece evlerde bakılan Van kedileri kendi özelliklerini koruyabiliyorlar çünkü bu kedilerin hayat kaynağı şefkat. Bilim de-her ne kadar bu konudaki geçmişi karanlık olsa da- benzer bir ilgi gösterirse Van Kedileri yaşayabilecek.

Göktürk'ün belirttiği bir başka sorun ise Van Kedilerinin bir tür olarak Amerikan kedi 'otoritesi' tarafından resmi kabul görmesi. Bu konuda sınır tanımaz bir ikiyüzlülük sürüyor. Amerikalılar Van Kedilerini bir 'tür' olarak kabul etmiyor, İngilizler ise Ankara Kedilerini. Yalnız leyhimize olan bir *şey* var o da şu; İngilizler Van kedilerini, Amerikalılar ise Ankara Kedilerini 'tür' olarak kabul ediyor. Van ve Ankara Kedilerinin ise bu durum umurlarında bile değil.

Veterinere Soralım

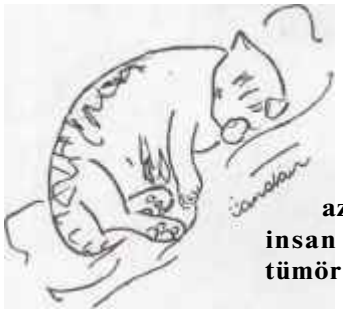

Bu sayımızda İstanbul'dan yazan Candan Özdemir'in sorularını Veteriner Hekim İlhan Gökgöl cevaplıyor.

Ev hayvanlarının en önemli sorunu tüy dökmesi. Bunu en aza nasıl indirgeyebiliriz? Kedi tüyü insan vücuduna zarar verir mi? Beyinde tümör oluşabilirmiş. Doğru mu?

Tüy dökümü bazen normalde de görülebilir. Dış ortamdan ev ortamına giren hayvanlarda ısı- artışından kaynaklanan bir tüy dökülme olayı görülebilir. Ayrıca bahar aylarında da (İlkbahar, Son bahar) normal bir tüy değişimi söz konusudur. Köpek yavrularında özellikle yavru tüylerin atılması şeklinde bir tüy değişimi görülür. Dişi köpekte yaklaşık her altı ayda bir, ostrüs(regli) dönemlerinde, kedide daha sık seyreden östrus dönemlerinde hormanların kandaki seviyelerinin artmasından kaynaklanan tüy dökümleri görülür. Bunlar fizyolojik tüy dökümleridir. Bunların dışında görülen tüy dökülmeleri lokal ya da genel olabilir. Genel tüy dökülmesi hormonal, beslenme (tek yönlü beslenmeye bağlı olarak), vitaminsizlik, sinirsel nedenler, yıkanmalar, (aşırı yıkama, uygun olmayan yıkama malzemelerinin kullanılması) gibi nedenlerle ya da sistemik hastalıklarda (parazitler, enfeksiyonlar, karaciğer yetersizliği vs.) vücudun direncinin düşmesiyle de görülebilir.

Özellikle lokal dökülmeler cilt hastalıkları (uyuz, mantar , egzamatöz vs.) kaynaklı olabilir.

Tüy dökümünü önlemek için öncelikle nedenin saptanması gerekir. Danışacağınız bir veteriner hekim bu konuda size yardımcı olacaktır. Hekiminiz teşhisi koyup size yardımcı olabilir. Vitamin takviyesi; özellikle Biotin ve vitamin H içeren prepatlar kullanılabilir. Beslenme de bitkisel kaynaklı besinlerin ağırlığı arttırılabilir. Ph-asit dengesi ayarlanmış özel şampuanlar kullanılabilir ve daha az yıkanabilir. Bunun gibi önlemlerle tüy dökülmesi azaltılabilir ya da ortadan kaldırılabilir.

Çok ve sık yıkamalar ciltteki lanolin denilen mumsu koruyucu tabakayı yıpratabilir. Bu da tüyde bozulmalara yol açar.

Kedi tüylerinin kiste neden olduğu konusunda çok yaygın bir söylenti var, doğru mu?

Halk arasında korkulan kist aslında tüyden değil bir tür iç parazitten kaynaklanır. Söz konusu parazit 'Echinococcus Granulossus'dur ve 'Cyst hydatid' adı verilen kist oluşumuna yol açar. Bu parazit ot yiyenlerin etlerinde ve organlarında bulunduğundan bilinçsizce verilen çiğ etler ve sakatatlarla (bu durum özellikle kırsal bölgelerde yaygındır) ev hayvanına bulaşır.

Köpek ve kedilerde bu parazitten kaynaklanan kistleri önlemek için gerekli koruyucu hekimlik çalışmaları veteriner hekimler tarafından ilaç yoluyla yapılmaktadır.

Ayrıca çok küçük çocuklarda tüylerin inhilasyonu (solunması) yolu ile parazite bağlı olmayan yabancı cisim kisti oluşabilir.

İnsanlarda görülen tüy alerjisinin nedeni de gerçekten tüy değil, tüylerin üzerindeki protein molekülleridir.

Kedilerle Mutluluğa

Kedisi bol bir toplumda yaşıyoruz. Üzülerek söylemek gerekir ki henüz büyük çoğunluğumuz onlarla yaşamayı hak etmiyoruz. Çünkü yol kenarında öylesine duran bir kediye geçerken bir tekme atıvermek, üzerlerine yürüyüp onları korkutmak çok sık karşılaştığım bir manzara. Durup sormuşumdur, "Neden öyle yaptın delikanlı?", cevap "Hiiiç". Belli ki bilinçsizce yapılan bir hareket bu; onlarla birlikte yaşama kültürüne ulaşamamışlık. o tadı alamamış olmak. Kedilerin gerçekten zengin dünyasına girememenin zavallılığı.

Bir tanıdığım vardır. Daha doğrusu Beşiktaş'a yeni taşındığım günlerin birinde yoldan geçerken gözüme ilişen bir manzaranın kahramanı, zaman içinde dost olduğum bir hanımefendi. Beşiktaş'ın kedilerinin annesi bir hanımefendi. Hergün belli saatte, Beşiktaş'ın belli bir sokağında kendisini bekleyen kediciklere günlük aşlarını getiren... Başkalarının alaycı bakışlarını görmezlikten gelen, hergün kilolarca ciğer aldığı ciğerci dükkanında çırakların alaya almaya çalıştığı...

O gün rastlantı sonucu ben de o ciğerci dükkanındaydım ve ciğerci çırağının onu alaya almaya kalkışmasını izlemiştim. Biran gözgöze geldik. Daha evvel raslaladığım hanımefendiyle ahbaplığımız o anda başladı.

Ciğerci çırağının alaycı sözlerine karşı kedi dünyasının felsefesine ulaşmış bir insanın derin suskunluğu. Gözlerindeki anlam alaycı ciğerci çırağınınkinden ne kadar farklıydı...

Dükkandan çıkınca kendisini bekleyen kedileri benimle tanıştırmaya başladı. Hepsinde bir başka kişilik olduğunu anlatıyordu. Söyledikleri benim yıllardır gözlemlediğim özellikleri dile getiriyordu.

Ben de neler izlemiştim, kedilerin aralarında geçen ne olayların tanığı olmuştum. Onların da kişilikleri bizlerden farklı değildi. Bunu defalarca apaçık görmüştüm. kimi pısırık, kimi atılgan. Kimi dost canlısı, kimi çekingen. Bazısı öbüründen daha iyi bir anne, bir diğeri daha cin, öbürü daha saf. Fakat şu gerçek ki hepsinde müthiş bir iletişim kurma yeteneği var. Etrafa karşı en kayıtsız görünenin de bile öyle bir yan çiziş var ki...

Bunalıma giren kedi bile gördüm. Bir grup kedi bir bahçede son derece mutlu yaşayıp gidiyorlardı. Günlerden birgün bir kabadayı ke-

Yağız Tanlı

di çıkıverdi ortaya. Herhalde onlar 'Kara Bela' adını takmışlardı bu yeni gelene. Aman ne huysuz, geçinilmesi ne zor bir 'şey'. İlle de bir genç, sarı-beyaz kediciğe takmış. Onu dövüyorda dövüyor. İşte o zavallının 'Kara Bela' yüzünden bunalıma girdiğini gözlerimle gördüm. Bahçenin bir kenarına çekilerek yemeden içmeden kesilmesini, masmavi gözlerinin bulanık bulanık bana bakmasını hiç unutamam. Ya birlikte yaşadığı insanların üzüntüsünü paylaşanlara ne dersiniz? "Aman ağlama, ben yalarım, sıkıntın geçer" dercesine harekete geçip ağlayanın ağzını burnunu yalamasını nasıl unutabilirim? Yavrusunun üzerine titreyen, etrafa olan güvensizliği yüzünden bebeklerini insanoğlunun uluşamayacağı yerlere saklayıp, onlara yemek taşımak için sefer üstüne sefer yapan anneler nasıl aklımdan çıkar. Annelik duygusundan mahrum olan birkaçını da biliyorum doğrusu. Annesizliğin acısıyla kıvranan yavrularının yanına götürüldüğünde havalara bakan, hiç oralı olmayanları da gördüm...

Kimi dost canlısı, kimi çekingen. Biri cin, öbürü daha saf. Fakat, şu gerçek ki hepsinde müthiş bir iletişim kurma yeteneği var.

Durumu ne kadar iyi kavrar kediler. Kim kimdir, ona nasıl davranılır, öbürüyle nasıl iletişim kurulabilir? Bir kedim vardı arkadaşlarımdan biriyle sürekli dalaşırdı. Onun örgüsüne sataşır, yün yumağını çalar, yumakla kaçardı. Muzipliği gözlerinden apaçık okunurdu. Niye yanda örgü örene değil de, hep ona... Takılıyor besbelli, eğleniyordu.

Beşiktaş'ın kedi annesi ciğerci dükkanı önünde bekleşen kedileri bana tanıştırırken onların özellikleri bana anlatırken ne de mutluydu. Belli ki o çok zengin kedi dünyası ona çok şeyler veriyordu. Kedilere tekme atıp geçen insanlar da ne kadar farklıydı. Hayat zor. Şüphesiz Beşiktaş'ın kedi annesinin de yaşama koşulları zordu. Ama o sevecenlik ona mutluluk getiriyordu. O tadı almıştı. Darısı hepimizin başına.

Sizden Size...

Sevgili Kedi okurları,

Yağmur gibi yağan mektuplarınız ve telefonlarınız bizleri çok sevindirdi. İlk sayımızda belirttiğimiz gibi, sizlerden gelen yazı, mektup ve fotoğraflara mümkün olabildiğince yer vermeye çalışıyoruz. Ama maddi imkansızlıklar nedeniyle sayfa sayımız sınırlı olduğu için bazı mektupları gelecek sayılara bırakmak, yayımlananların çoğunu da kısaltmak zorunda kaldık. Bizi anlayışla karşılayacağınızı umuyoruz. Okuyunca göreceğiniz gibi, kısalttığımız bölümler ya özel bilgileri ve abonelik gibi konuları içeren yerlerdi, ya da Kedi dergisine ilişkin -bütün okurlarımızın paylaştığı- düşünceleriniz... Bunun dışında, kimi okurlarımızın yolladığı yazılara Kedi'nin öteki köşelerinde yer verdik. Gelecek sayılarda da yer vereceğiz. Ve kısa süre içinde Kedi, sizin yazdığınız, sizin oluşturduğunuz bir dergi haline gelecek... Okuyucularımıza içtenlikleri ve yoğun ilgileri için çok teşekkür ediyoruz.

Kedi'ciler

" Merhaba! Kedi Dergisi

Ben 11 yaşında, hayvan sevgisiyle dolu bir ailenin tek çocuğuyum. Evimizde kuş, akvaryum vardı. Şimdi de 3 yaşında İPEK adında çok güzel bir kedimiz var. Hiç kardeşim olmadığı için, İPEK benim kardeşim gibidir. Derginizi babam eve getirdiğinde okumak için adeta evde bir yarış oldu. Her sayfasını okudum. Verdiğiniz bilgiler çok faydalı. Okudukça keyiflendim. İpek'le resmimizi yolluyorum. Mart ayı sayısında yayınlarsanız çok mutlu olacağım.

Her çocuğun mutlaka bir kedisi olmalı. Çünkü her hayvan kedi kadar insana yakın değildir. En nefret ettiğim sözcük nedir biliyor musunuz? "Kedi nankör"dür. Bence insana en sadık, en yakın dost kedidir. Bütün kediler güzel, sevimli, en önemlisi arkadaştır.

Sevgilerimle "

Ezgi Göksu/İstanbul

" Gazetede ilk kez haberi okuduktan sonra, sabırsız günlerin ardından "Kedi"yi sevinçle karşıladım.

Kendimi bildim bileli hayvan, bitki ve doğal olarak insansever, ama özellikle de bir kediseverim. Bu, adımı 'kedi'ye çıkaracak denli meşhur etti beni dostlarım arasında. Onların ne denli özgürlüklerine düşkün, sıcak dost ve saygılı ev arkadaşı olduklarını, estetik yanlarıyla, onlara sokakta rastlamanın ne güzel olduğunu bilenlerdenim. Çokça kedi ile dostluğum oldu, ev arkadaşlığım oldu. Bir kez daha yineliyorum, çok büyük sevinçle karşıladım Kedi'yi: Hoş geldi aramıza. Bu birlikteliğin uzun sürmesi, bitmemesi için de elimden geleni yapmaya hazırım.

Bildiklerimi zevkle okudum yeniden, bir sürü de yeni şey öğrendim "Kedi"den. Bundan ev arkadaşımız Haydut da memnun kalacak eminim, dolayısıyla onun sevgilerini, "mırmır'larını da iletiyorum size. "

Sükûn Palombo / İstanbul

"Derginizdeki giriş yazısından cesaret alarak size bu mektubu yazıyorum. Önce böyle güzel ve gerekli bir dergi çıkardığınız için sizi tebrik ederim.

Ben Melda Polat, sizler gibi bir hayvanseverim ve özellikle de kedilere tutkunum. Evimde iki tane kedi besliyorum, **Kedice Bir Miyavlama Denemesi'ni** okuyunca kedilerimin bazı miyavlama çeşitlerini yazarak size bunları bildirmek istedim.

maaaov-maaov-maomaomaooov- Bunu herhangi bir odada kaldığı zaman *'beni içeri almıyor musun?* anlamında Tekir'im bağırır.

mırrrrık- Tekir uyurken kendisine Tikoş diye seslenilince *'hıı, ne var?* anlamında bu sesi çıkarır. Bir de benimle saklambaç oynadığında beni yakaladığı zaman.

Öteki kedim Minik pek hanımefendidir. Kucağınıza çıkıp kıvrıldığı zaman ondan mutlusu yoktur. Tekir ise tabiri caizse tam bir Tophane serserisidir.

Genelde herkeste kediler suyu sevmez diye bir kanı var, ama Tekir bu kanıya inat olsun diye doğmuş bir kedi bence. Çünkü suyla oynamaya bayılıyor. Yıkanmayı sevmez ama inanın bazen beni çok bunaltınca önüne bir tas su koyup rahat ediyorum. Sulu ne bulursa döküyor, bu yüzden evde doğru dürüst bir su kabı yoktur. Aynı şekilde sütü de döker. İçeceği varsa, biraz içer; sonra da hiç üşenmeden patisini sokup tası ters çevirir!

Günün birinde bir kedisever olarak benimle ve kedilerimle tanışmak isterseniz çok mutlu olurum; Tekir'in ne denli haydut olduğunu görürsünüz. Sevgilerimle. "

Melda Polat /İstanbul

"Öncelikle; okuma alışkanlığına sahip çıkılmayan yurdumuzda 'kedi' gibi spesifik bir konuda dergi çıkarmanıza yeten cesaretinizi kutlarım.

Ben, Aktüel dergisinin çiçeği burnunda bir muhabiriyim. Herkesin ciddi bulduğu konular üzerinde çalışırken, ancak bazılarının anlayabileceği bir ciddiyetle kedileri seviyorum. Hatta kedi fanatiği sayılırım. Güzelliklerini görmek için çaba gerekmeyen kediler hakkında sizlerin de aynı duyguları paylaştığınıza inanıyorum. "

Nurhayat Güven /İstanbul

"Kedi'cik,

Seni dört gözle bekleyenlerdendim. Üstelik Marmaris'teki kedi-köpek, daha doğrusu doğa delisi oğlum ve gelinim de...

Birinci sayınızı gördüm, sevdim, eksiklerine karşılık sevimli, akıllı... Uzun ömürlü olmasını diliyorum. Bunun dilek olarak kalmaması için de elimden geleni yapmaya söz veriyorum.

Uzun yıllar evimde kedim, kedilerim oldu, çocuklarım büyürken birlikte...

Koçero'yu ve Arap'ı çok özlüyordum. Şimdi Marmaris'teki hayvanları özlüyorum. Akça'yı, Cinali'yi, Leyla'yı, Tekila'yı... Onların öykülerini resimlerle birlikte göndereceğim. İşinize yarar umarım.

Şimdi de seni özlemle bekleyeceğim Kedi'cik.

Başarılar, sevgiler "

Sokakta bulduğumuz bu yetim Tırtıl'ı üç gün misafir edip şans eseri bir Alman aileye "hediye edip" Münih'e yolladık.

Sevim Günay/İstanbul

"Kedi dergisine emeği geçen ve okuyan herkese merhaba!

Hayvan sevgisinin bir şımarıklık, çocukluk, bir lüks sayıldığı ülkemizde böyle bir yayının olması beni çok sevindirdi. Dergi çalışanlarına teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Beni çok üzen bir şey var. O da, hayvan sevgime 'mazeret' göstermek zorunda kalmam. Bize benzemiyor, o halde değersizdir! Evet, bu zihniyete sahibiz. Canlıları değerli kılan nedir? Zekâ? konuşma? Alet kullanabilme? Bir canlıya saygı göstermemiz, sevmemiz için o canlının nesi olması gerekir? Peki, evrende bizden binlerce kat zeki ve konuşmayı da aşarak telepatiyle anlaşan canlılar olsa, biz insanlara bakışları nasıl olurdu? 'Değersiz, ilkel canlılar' mı?

Eğer bir mazeret isteniyorsa, işte evrim teorisi: Tüm canlılar evrensel bir özden oluşmuşlardır. İnsanın, kedinin ve yunus balıklarının şu anda bulunduğu yer, rastlantılardan, mutasyonlardan, doğal seleksiyondan ibarettir. İnsan, insan şeklinde farklılaşmış bir hayvandır.

Bir aslanın bilmeden, düşünmeden gösterdiği sağduyuyu bekliyorum insanlardan: Hiçbir aslan tok iken bir ceylana saldırmaz. Oysa biz insanlar, sudan sebeplerle ya da hiç sebepsiz zarar veriyoruz insanlara, hayvanlara ve doğaya. Onlara bir 'insan şovenizmi' ile yaklaşıyoruz.

Dünya bizim değil, üzerinde yaşayan tüm canlılarındır.

Sevgilerimle... "

Dr. Sevinç İlkuçan /Kaş

"Gördüğünüz gibi KEDİ'lerimizin doğumu aynı aya rastladı. Temmuzda AKDENİZ SANAT'ın yayın yaşamına son verdiğimizde ŞİİR'İ karşılamayı düşünmüştük simge olarak. Gerçi sunu, slogan vb... tanıtımlarda bulunmayacağız ama "şiirsever"lerin kedisever oldukları inancı içindeyiz. Kedi'niz güzel bir sanat dergisi tadında. Şehir insanları derginizde şiir de görmek isteyecek. Sadakat beklemeyelim ve ateşi sevelim.

Uzun ömür dileğiyle, dostlukla... "

H. Cahit Kerse

Akdeniz Sanatevi /Antalya

"Marmaris'te serbest veteriner hekim olarak 5 yıldır görev yapmaktayım. Ayrıca Hayvanları Koruma Derneği Marmaris şubesinin bir üyesiyim. Kedi'yi büyük bir takdir ve hayranlıkla okudum. Onların ve benim hislerime o kadar güzel tercüman olmuşsunuz ki...

Umarım, sizlerin, dolaylı olarak da biz hekimlerin ve okurların sayesinde, sorunlarını dile getiremeyen ve kaderleri insanlara bağlı olan, üstelik yeryüzünde ekolojik dengeyi kurmada rol oynayan, insanlardan daha az

zararlı ve yine insanlardan çok daha fazla yararı dokunan bu canlıların korunmalarını ve yaşamalarını sağlayabiliriz."

Vet. Hk. Tülin Yakal /Marmaris

"Her şeyden önce çıkardığınız bu güzel dergiden dolayı sizleri kutlar ve hayvansever bir aile olarak teşekkür ederiz. Ayrıca derginizin okuyuculara da açık olması çok güzel bir şey.

Yaklaşık 10-12 senedir evimizden kedi eksik olmaz. Bir ara sayıları 17'ye ulaşmıştı. Sonunda elimizde tek bir kedi kaldı.

Geçtiğimiz yaz yazlığa giderken kedimizi de götürdük. Kedimizin yemeğini genellikle bahçeye verdiğimiz için oradaki sahipsiz bir yavru köpek de onun yemeklerine ortak oluyordu ve bizi de benimsemişti. Yalnız komşularımız bu durumu görünce bizi ikaz ettiler. Çünkü daha önce o köpek sitedeki çocuklarla oynarken birinin kolunu ısırmış ve kuduz tehlikesi yüzünden bir yere bağlanarak bir süre göz hapsinde tutulmuş, kuduz olmadığı anlaşılınca da serbest bırakılmıştı. Fakat bir kere adı çıktığı için herkes ondan çekiniyordu. Bu yüzden, bizim yemek vererek köpeği alıştırmamızı istemiyorlardı. Bu durumu sonradan öğrendiğimiz için köpeği engelleyemedik, o bize alıştığı gibi biz de ona alıştık. Artık kapımızın önünde yatıyordu ve kendisini evin bekçisi ilan etmişti. Gelen yabancıları bahçe kapısından bile içeri sokmuyordu. Bir tek sorun vardı, kedimiz Boncuk ile tam bir kedi-köpek gibiydiler. Boncuk'u ne zaman görse sinirleniyor, üzerine gidip havlıyordu. Boncuk ise yüksek bir yere çıkarak onun havlamalarına umarsızca bakıyor, onu daha da sinirlendiriyordu. Bazen de köpek uyurken Boncuk sessizce yanına yaklaşıp onun ya kulaklarıyla ya da kuyruğuyla oynayıp uyandırıp çılgına çeviriyordu. Aradan 10-15 gün gibi bir süre geçmişti. Bir gün ikisini bahçede alt alta üst üste yuvarlanırken gördük. İçimizden "eyvah köpek Boncuğu ele geçirdi, şimdi canını yakacak" diye geçirirken biraz daha dikkatli bakınca oyun oynadıklarını anladık.

Nasıl olduğunu anlayamamıştık, ama çok hoşumuza gitmişti. Bu durum komşularımızın da hoşuna gitti: İkisi ne zaman oyuna başlasa, herkes işini gücünü bırakıp onları seyre koyuluyordu. Köpek Boncuk ile öyle güzel oynuyordu ki üzerindeki 'tehlikeli' imajı silinmiş, herkesin sevgilisi olmuştu.

Bu iki hayvanın bu derece iyi anlaşmaları sadece insanların değil, yıllarca barış yapmayı beceremeyen ülkelerin de örnek almaları gereken bir durum. Birbirleriyle sevecen bir şekilde geçinmeyi kedi ile köpek becerdikten sonra iki insan neden beceremesin ki? "

Sibel Battal /Edirne

"Ben Yumoş,

Size ve yukarıda mektubu yer alan kişiye göre, sarı beyaz renkte sarman kırması bir kediyim. Sonunda dilimizi, biraz olsun anlayabilmişsiniz.

Marmaris'te bir veteriner kliniğim var. Yanımda çalışan veteriner hekime lütfen söyleyiniz; dişi kedileri (murrrrrnouvvv) muayene ederken, beni dışarı çıkarmasın!

Eğer ona yardımcı olmama izin verilirse, mutluluktan yerlere yayılacağım.

Mırçakalın"

Yumoş/Marmaris

" Sevgili "kedi"

Yeni yılını kutlar, "hoşgeldin (kedi) yaşama sırası sende" diyoruz. Yaşamın uzun ömürlü ve güzel olsun. **99**

Veli Yalçın /Gaziantep

" Ben de eşim de kediseveriz. 2 yıl önce kedimiz "Mesut'un "faili meçhul bir cinayet'e kurban gitmesinden bu yana "bir kedimiz bile yok". Bahçedekileri duygusallığı arttımadan beslemek ve sevmekle yetiniyoruz. Hüsranla bitmiş(!) bir sevgiden sonra yeniden sevmekten kaçıyoruz. Ne kadar dayanırız bilmem. Belki bir yıldırım aşka(!) kadar.

Derginin ömürlü ve başarılı olması dileğiyle saygılarımı sunarım. "

Gül Nibras Ökem /Tavşanlı

"'İNSANLARI TANIDIKÇA HAYVANLARI DAHA ÇOK SEVMEYE BAŞLADIM..' Kimimizin güldüğü, kimimizin benimsediği, kimimizin ise bir türlü kavrayamadığı ama sonuçta hepimizin bildiği bir söz.

'Detaylı düşünen insan', bu yeteneği ile günlük kişisel çıkarları üzerine kurduğu yaşamının sonucu her an bir diğerinin veya diğerlerinin çıkarları ile çatıştıkça tarih boyunca katliama kadar uzanan savaşlara, yokluklara yol açtı. Ve tarih yaprakları düştükçe insanın demokrasi denilen

kavrama gereksinimi ve inanışı arttı. Ülkemizde de demokrasi adına neler yapmadık ki. Her yaştan insanı asmaktan tutun da, gençliği dört duvar arasında çiğnemeye kadar ne yaptıysak demokrasi adına yaptık.

Dünyadaki son değişikliklerin ülkemizi de etkisi altına almasından bu yana özellikle son aylarda demokrasi ülkemizde de gerçek anlamına yakın bir düzeyde tartışılmaya başlandı. Umudumuz bu tartışmaların bir an önce sonuca ulaşıp, demokrasinin gerçek anlamda ülkemizde de yerleşebilmesi.

Doğaldır ki bir kanunun kağıt üzerinde yazılı olması o kanunun işler bir duruma geldiğini kanıtlamaz. Demokrasiyi de gerçek anlamda yaşama geçirebilmek için hepimizin bu kavramı birey olarak yaşamımızın her alanında benimseyebilmemiz gerekir.

Çoğumuz kediler için nankör hayvanlar deriz. Çünkü kedi otur dediğiniz zaman oturmaz, kalk dediğiniz zaman kalkmaz veya siz canınız istedi diye onun rahatını bozduğunuzda sizi tırmıklar. Evet, sahibi bile olsanız gözünüzün yaşına bakmaz.

Kedilere bu nedenle nankör diyenlere bir kez de kedilere içinizdeki emretme duygusundan, insan olarak üstünlüğünüzü kanıtlamak saplantınızdan arınmış olarak, kedinin de - beraber yaşamaya başladığınız andan itibaren- sizin gibi sizinle o evi paylaşan bir canlı olduğunu kabul ederek ve ona da kendinize gösterilmesini istediğiniz aynı saygıyı göstererek yaklaşın. O zaman kedinizin hiç de düşündüğünüz gibi nankör bir hayvan olmadığını göreceksiniz.

Bu ilişkiyi tam olarak benimseyip, yaşamınıza oturttuğunuz zaman ise demokrasiyi benimsemiş bir kişi olacaksınız. Demokrasi de özünde diğerlerinin haklarına saygı göstermek değil mi? Belki biraz abartılı olacak, ancak ben yine de yazımı şu şekilde bitirmeyi tercih ediyorum: 'DEMOKRASİ İÇİN HER EVE BİR KEDİ'"

Bener E. Kavukçuoğlu / Alanya

66 Dergi çıkaracak kadar bu hayvanla, daha doğrusu bu tatlı, gururlu mükemmel yaratıkla ilgilenen, onu çok seven, ona değer veren insanların olması sıkıntılı, acılı günlerimde yüreğime serin su gibi geldi, derdimi bir hayli hafifletti. İnşallah diğer güzel hayvanlarda bu ilgiden nasibini alır. En güzel günler sizlerle olsun!

Şiirimle dergiye bir katkıda bulunduğum için çok memnunum...

KEDİ

Kedi sırnaşıp mırıl mırıl cilveler yaparken sevimlilik timsali idi,

Kedi omuzuma çıkıp kulaklarımı ısırıp ısırıp işveler yaparken vazgeçilemezlik timsali idi,

Kedi yün yumağının peşinden koşturup pençelerini atarken hiç bitmeyen yaşam sevincinin timsali idi,

Kedi sabah yüzüme sokulup ağzımı burnumu yalarken dostluk timsali idi,

Kedi gururlu bakışları, azametli salınışları ile asaletin timsali idi,

Kedi meraklı araştırmaları, serüven aşkı ile cesaretin timsali idi,

Kedi mum alevine salladığı patileri, kendinden büyük cüsselere meydan okuması ile çılgınlığın timsali idi."

İpek Akıncıoğlu /Ankara

"Ben 16 yaşında bir kız ve tüm 'hayvanların dostu olarak size yazıyorum. İlk olarak böyle çağdaş, tüm sevgiye ve ilgiye muhtaç sokak havyanlarının ve severlerinin sorunlarına çözüm arayan yararlı ve öğretici bir dergi çıkarttığınız için sizi candan tebrik ederim ve bu yayınınızın devamını dilerim...

...Kedi dergisini almadan iki hafta kadar önce evimizin önüne daha bir haftalık bir kedi geldi ve acı acı bağırmaya başladı. Annesini kaybetmişti. Onu kucağıma aldım ve annesini aramaya başladım. Ama bulamadım. Onu evimizin kapısının önünde beslemeye başladım. Onu güzelce yıkayıp kurttum. Hergün güzel mamalarla besledim. İki haftada kocaman oldu. Bir de sepeti vardı. Onun içine girip uyuyordu. Ama bir sabah uyandığımda onu göremedim. Akşama kadar gelmedi. Dışarı çıkıp seslendim ama ses yoktu. Çevredeki çocuklar onu çalmış olabilirler.

Bir insanın canı kadar sevdiği ve değer verdiği birşeyin çalınması çok kötü bir olay. Bu büyük bir yıkıntı oluyor. Daha önce de yaşadığımız böylesine üzücü olayların tekrarlanması beni çok üzdü. O kedi avaz avaz ba-

ğırırken kimse çıkıp almayı göze almadı. Ama o bakımlı ve sessiz bir kedi olunca çalmayı tercih ettiler. Bu onlar için daha kolay ve zahmetsizdi.

Ben veteriner olmaya kararlıyım. Şu an Lise I. sınıfa gidiyorum. İleride tüm hayvanlara yardımcı olabilmek, onları sağlığına kavuşturmak çok güzel bir duygu. Ne olursa olsun mahalli hırsızlara karşın daha tetikte olup, sıcak bir eve ve sevgiye muhtaç olan kedi ve köpekleri beslemeye be onlara bakmaya devam edeceğim. "

Tunca Aytar / Edirne

" Eşim ve ben doğa ve hayvanseveriz. Derginizi çok beğendik. Bu tür dergilerin alışılagelmiş sonu olan "birkaç sayı sonra yayın hayatına son verme"nin başınıza gelmemesini diliyoruz.

Derginiz yayın yelpazesinde önemli bir boşluğu dolduracaktır. Şehir insanlarına biraz olsun kendilerinden başka canlıları da sevdirebilme işlevini yerine getirebilirseniz bizleri çok mutlu edersiniz. "

Fatoş-Haluk Özoğuz/

İstanbul

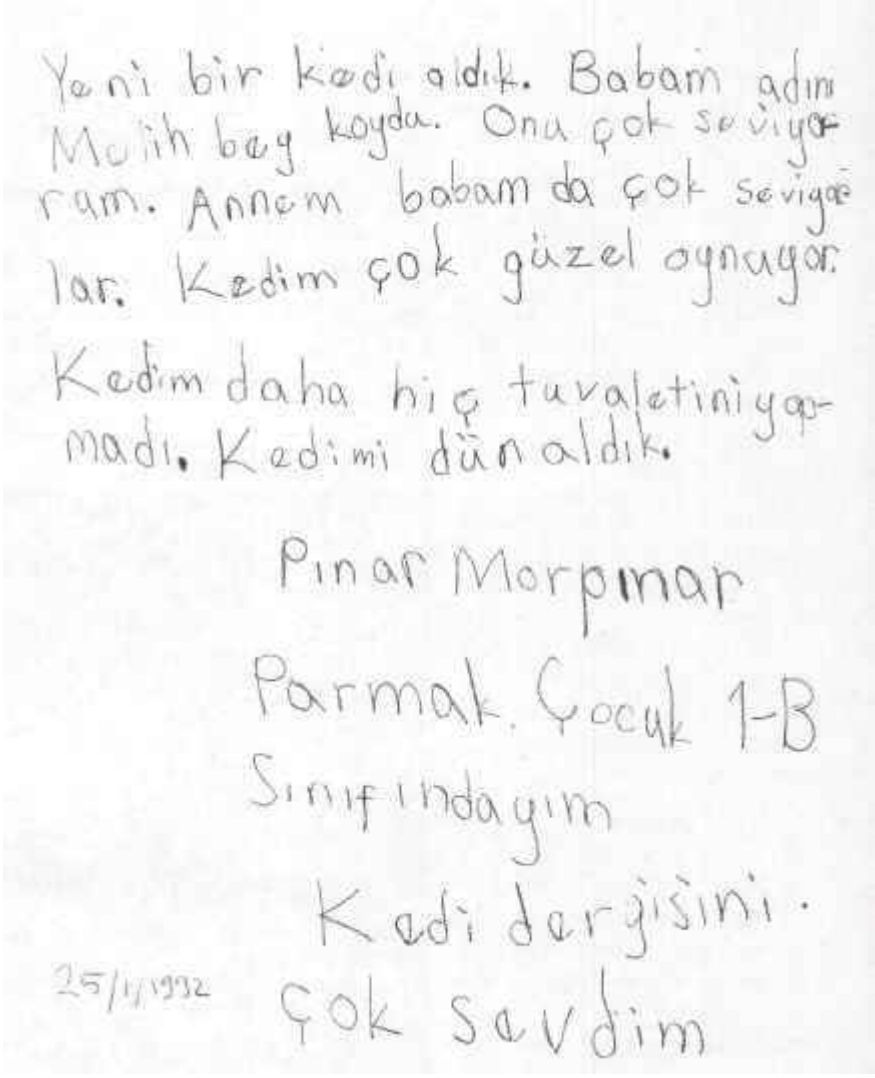
Yeni bir kedi aldık. Babam adını Malih bey koydu. Onu çok seviyoruum. Annem babam da çok seviyorlar. Kedim çok güzel oynuyor.

Kedim daha hiç tuvaletini yapmadı. Kedimi dün aldık.

Pınar Morpınar

Parmak. Çocuk 1-B

Sınıfındayım

Kedi dergisini.

25/1/1992 Çok sevdim

" Bundan üç yıl önce yine her zamanki gibi babamdan fırça yerken birden gözüm pencerenin dışındaki bir kediye takıldı ve gözgöze geldik. İşte tam o anda kurtuluşun nerede yattığını gördüm. Bahçeye çıkmam gerekiyordu. O zaman babamın dırdırından kurtulabilirdim. Eğer sözkonusu kedinin yol göstericiliği olmasaydı şu anda çok daha kötü bir durumda olacaktım. Bunun nasıl bir durum olabileceğini hayal edebilecek durumda olmasam bile; Kedi'ye çok teşekkürler. Pardon, aynı kediden bahsediyoruz değil mi?"

Bülent Acar/Ankara

"Sizin göstereceğiniz çabalar hayvan olarak kedi'ye çok daha farklı gözlerle baktıracak ve insanlarımızın kedilerin farkına varmasını sağlayacaktır... Bu dergi sırf kedi besleyenler için değil, kedinin farkına varması gereken tüm insanlar için olmalı. İtiraf edeyim ki benim evde beslediğim bir kedim yok. Fakat artık bir tane edinmem gerektiğine inanıyorum ve bu güzel derginiz onların önemini anneme daha iyi vurgulamama yaradı... "

Candan Özdemir / İstanbul

...Kitaplığınız ERO'suz kalmasın!

TÜRKİYE' DE İLK KEZ, KAPSAMLI BİR CİNSEL YAŞAM ANSİKLOPEDİSİ: ERO, İTALYAN VE TÜRK UZMANLARIN HAZIRLADIĞI KAPSAMLI, GÜVENİLİR BİR KAYNAK. ERO **84 HAFTADA 7 CİLT...** İTALYAN ESTETİĞİNİN ÜRÜNÜ FOTOĞRAFLARLA BİRLİKTE, CİNSEL YAŞAMA İLİŞKİN, AKLINIZDAN GEÇEN VE GEÇMEYEN HER ŞEY... HAYATTA VE SANATTA CİNSELLİK... CİNSEL SAĞLIK... CİNSELLİKTE BAŞARI...BİNLERCE SORUYA CEVAP VE TARTIŞMA.

1. CİLDİ BEDAVA ALMANIZ İÇİN ÖZEL FIRSAT :
ERO'YA 31 MART 1992'YE KADAR ABONE OLURSANIZ, 7 CİLDİN TUTARI OLAN 700.000 TL YERİNE **SADECE 600.000 TL** ÖDEYECEK, BÖYLECE 1. CİLDE BEDAVA VE HEMEN SAHİP OLACAKSINIZ. ÜSTELİK 7 CİLDİN TUTARI OLAN 600.000 TL'YI **3 TAKSİTTE** VE FİYAT ARTIŞLARINDAN ETKİLENMEDEN KOLAYCA ÖDEYEBİLECEKSİNİZ.

ERO CİLT KAPAKLARIYLA DA ÖZEL : ERO'NUN , ÖZGÜN BİR TEKNİKLE HAZIRLATTIĞI ÖZEL CİLT KAPAKLARI SİZE AYRI BİR **KULANIM KEYFİ, KOLAYLIĞI** DA SUNUYOR. İSTEDİĞİNİZ FASİKÜLLERİ GEREKTİĞİNDE KOLAYCA ÇIKARACAK, İŞİ BİTTİĞİNDE YENİDEN KOLAYCA YERİNE TAKABİLECEKSİNİZ. BU ÖZEL **FIRSATTAN YARARLANIN.** SİZDE **ERO**' YA ABONE OLUN... KİTAPLIĞINIZ ERO' SUZ KALMASIN!

ERO

CİNSEL YAŞAM ANSİKLOPEDİSİ

ERO ANSİKLOPEDİSİ'NE ABONE OLMAK İSTİYORUM
İlk taksit tutarı 200.000 TL'yi BOYUT A.Ş. 344648 nolu posta çeki hesabına yatırdım. Fotokopisi ektedir.

Adım soyadım: _____

Adresim: _____

_____ Tel: _____